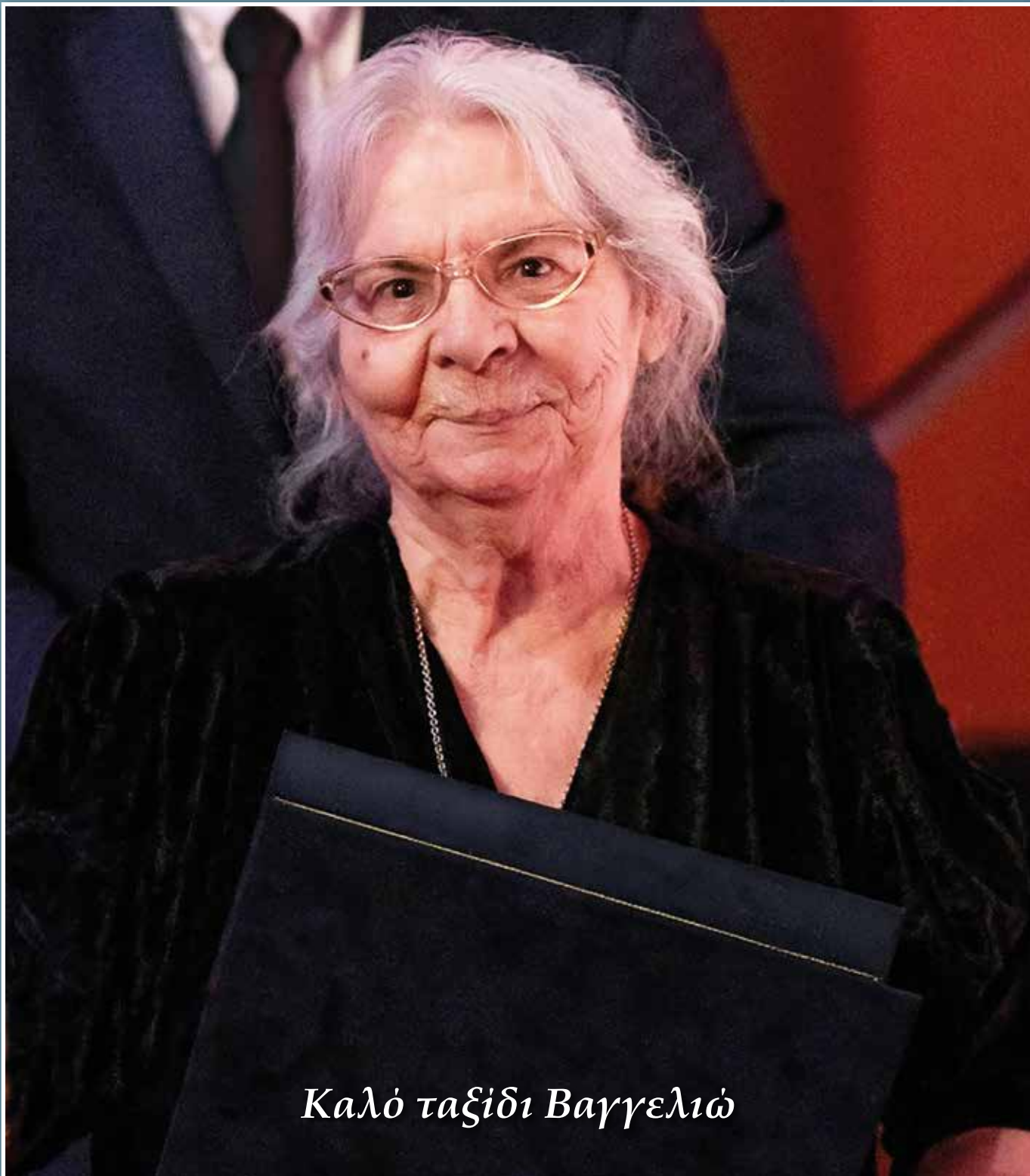

MAGYARORSZÁGI
GÖRÖGÖK
ORSZÁGOS
ÖNKORMÁNYZATA

1054 Budapest,
Vécsey u. 5.

Ελληνισμός

Έκδοση της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Ουγγαρίας • Ιανουάριος - Φεβρουάριος • 2025/1.

Καλό ταξίδι Βαγγελιώ

ΤΣΑΡΟΥΧΑ ΒΑΓΓΕΛΙΩ (1940-2025)

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ
MAGYARORSZÁGI GŐRŐGŐK ORSZÁGOS ŐNKORMÁNYZATA

28 Φεβρουαρίου 2025

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων της Ουγγαρίας συμμετέχει στο πάνδημο πένθος της Μητέρας Ελλάδας για το φρικτό σιδηροδρομικό δυστύχημα που συνέβη στα Τέμπη, στις 28 Φεβρουαρίου 2023, και προκάλεσε τον θάνατο 57 ανθρώπων και τον τραυματισμό δεκάδων άλλων.

Το δυστύχημα αυτό συγκλόνισε και συγκλονίζει ολόκληρο το Ελληνικό Έθνος σε κάθε σημείο του πλανήτη και το αίτημα για απόδοση ευθυνών και τιμωρία των ενόχων αποτελεί βασική απαίτηση ολόκληρου του ελληνικού λαού.

Η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων της Ουγγαρίας συμμετέχει στις εκδηλώσεις μνήμης και εκφράζει την συμπαράσταση της στις οικογένειες των θυμάτων.

Συγκέντρωση διαμαρτυρίας στη Βουδαπέστη για τα Τέμπη

Στις 28 Φεβρουαρίου στις 6 μ.μ το απόγευμα, με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου Ελλήνων Ουγγαρίας πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση διαμαρτυρίας έξω από τον περίγυρο χώρο της Ελληνικής Πρεσβείας στη Βουδαπέστη, για να τιμήσουμε τα 57 θυμάτα της τραγωδίας στα Τέμπη και να συμπαρασταθούμε στον ελληνικό λαό.

Το δυστύχημα στα Τέμπη δεν ήταν απλά ένα τραγικό γεγονός ήταν μία αφύπνιση, 57 ζωές χάθηκαν άδικα και μαζί τους χάθηκε η αθωότητα μίας ολόκληρης γενιάς. Δεν σιωπούμε, δεν συγχωρούμε, δεν ξεχνάμε. Να αποδοθεί δικαιοσύνη! Οφείλουμε να αγωνιστούμε για τα άτομα που χάθηκαν άδικα αλλά και γι'αυτούς που έμειναν πίσω με τα αναπάντητα γιατί...

Ανδρέας Οικονόμου

Μήνυμα της Προέδρου της Δημοκρατίας, Κατερίνας Σακελλαροπούλου με την ευκαιρία του Νέου Έτους 2025

Αγαπητοί μου συμπατριώτες,

Το 2024 ήταν μια χρονιά με υψηλό συμβολισμό για τη χώρα μας. Η επέτειος των 50 ετών από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στάθηκε αφορμή για αποτίμηση και αναστοχασμό. Τα σπουδαία κεκτημένα της Μεταπολίτευσης, η δημοκρατική και θεσμική ομαλότητα, η ευρωπαϊκή κατεύθυνση και η εδραιωμένη θέση της Ελλάδας ανάμεσα στα προηγμένα Κράτη αποτελούν τα πιο ισχυρά εφόδιά μας για το μέλλον. Η ελληνική και η ευρωπαϊκή μας ταυτότητα είναι αναπόσπαστες. Καθορίζουν τον πολιτειακό μας ορίζοντα, καθώς και τον τρόπο ζωής μας. Οι Έλληνες κατάφεραν πολλά, άντεξαν στις οξείες και αλλεπάλληλες κρίσεις και διατήρησαν ακλόνητη την πίστη τους στις θεμελιώδεις αξίες της κοινωνικής και πολιτικής μας συνύπαρξης. Σε καιρούς ταραγμένους και αβέβαιους, με την πολιτική αστάθεια να επικρατεί στην καρδιά της Ευρώπης και τις πολεμικές συγκρούσεις να συνεχίζονται στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή, η πατρίδα μας συνιστά πυλώνα σταθερότητας και ειρήνης στην περιοχή. Επιδεικνύοντας σεβασμό στο διεθνές δίκαιο και προσήλωση στον διάλογο, δίχως να υποχωρεί σε ζητήματα εθνικής κυριαρχίας, απέναντι σε κάθε λογής αναθεωρητισμό.

Ο κόσμος μας γίνεται πλέον όλο και πιο περίπλοκος, κρύβει μεγάλες διακινδυνεύσεις και μεταβολές για τις σύγχρονες δημοκρατίες, ακόμη και τις πιο αναπτυγμένες. Οι προκλήσεις είναι πολλαπλές και υπαρκτικές. Υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και απαιτούν διαρκή εγρήγορση και συνέργειες στο εξωτερικό, μείζονες συναινέσεις και στοχευμένες δημόσιες πολιτικές στο εσωτερικό. Για την ανάσχεση των καταστροφικών επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης, τη διασφάλιση της πολύτιμης ενεργειακής επάρκειας, την επωφελή και ηθική χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, την ανατροπή των δυσοίω-

νων δημογραφικών προβλέψεων, την τολμηρή μεταρρύθμιση του Κράτους προς όφελος των πολλών, ιδίως των ευάλωτων συμπολιτών μας. Κανείς δεν πρέπει να μένει στο περιθώριο, κανείς δεν πρέπει να νιώθει αόρατος και αποκλεισμένος. Το βάθος και η ανθεκτικότητα της δημοκρατίας βρίσκονται στην εμπιστοσύνη στην Πολιτεία, στην εκπλήρωση των προσδοκιών μας από αυτήν, στο δυνατό, καθολικό συναίσθημα του ανήκειν σε μια ανοικτή και δίκαιη κοινωνία.

Κοινός παρονομαστής μας, αξιακός και θεσμικός, πρέπει να είναι οι βασικές και αξεπέραστες αρχές του πολιτισμού μας, η ελευθερία, η ισότητα και η αλληλεγγύη. Η πολιτική πράξη προϋποθέτει την αδιάλειπτη επαφή με την κοινωνία και τις ανάγκες της. Τη σύνθεση του γενικού και του εθνικού συμφέροντος, μακριά από μικροπολιτικές και συγκυριακές σκοπιμότητες. Την επίτευξη της εύλογης ισορροπίας ανάμεσα στα ατομικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μας ως μέλη του κοινωνικού συνόλου. Το μεγάλο στοίχημα της εποχής μας είναι η ποιότητα της δημοκρατίας και η ενδυνάμωσή της, σε πείσμα εκείνων που την υποτιμούν και την αμφισβητούν στον πυρήνα της. Στον καθένα μας αναλογεί το δικό του μερίδιο ευθύνης για την πρόοδο, την ευημερία και την κοινωνική συνοχή, όχι μόνο για τις παρούσες, αλλά και τις μελλοντικές γενιές. Η ενότητα και η σύμπνοια είναι αυτή που διαχρονικά δικαιώνει τους Έλληνες και την μακρά πορεία τους στην ιστορία.

***Αγαπητοί μου συμπολίτες,
Εύχομαι το 2025 να φέρει σε όλες και όλους υγεία και
ευτυχία.***

Κατερίνα Σακελλαροπούλου

Κατερίνα Σακελλαροπούλου

Απεβίωσε ο πρώην πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης (1936-2025)

Εφυγε από τη ζωή σε ηλικία 88 ετών ο πρώην πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης στις 5 Ιανουαρίου 2025 τις πρώτες πρωινές ώρες. Σύμφωνα με πληροφορίες, βρισκόταν στο εξοχικό του στους Αγίους Θεοδώρους.

Ο Κώστας Σημίτης διετέλεσε πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ από τις 30 Ιουνίου 1996 έως τις 8 Φεβρουαρίου 2004 και επίσης πρωθυπουργός της Ελλάδας από τον Ιανουάριο του 1996 έως τον Μάρτιο του 2004.

Στις 7 Ιανουαρίου 2004 ανακοίνωσε την παραίτησή του από την προεδρία του ΠΑΣΟΚ, δίνοντας το δαχτυλίδι της διαδοχής στον Γιώργο Παπανδρέου την 8η Φεβρουαρίου εκείνου του έτους.

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1936. Σπούδασε νομικά και οικονομικά στη Γερμανία και την Αγγλία. Δίδαξε ως υφηγητής στο Πανεπιστήμιο της Κόνσταντς το 1971 και ως καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Γκίσεν την περίοδο 1971-1975.

Το 1977 εκλέχτηκε καθηγητής Εμπορικού Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Το 1965 πρωτοστάτησε στην ίδρυση του Ομίλου «Αλέξανδρος Παπαναστασίου».

Συμμετείχε ενεργά στον αντιδικτατορικό αγώνα (1967-1974), ενώ το 1970 στη Γερμανία έγινε μέλος του ΠΑΚ (Πανελλήνιο Απελευθερωτικό Κίνημα).

Μετά την πτώση της Χούντας το 1974, υπήρξε από τους ιδρυτές του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος και ανέλαβε αρκετές υπουργικές θέσεις, όταν το κόμμα του ανέλαβε την εξουσία.

Στις 18 Ιανουαρίου του 1996 διαδέχτηκε τον Ανδρέα Παπανδρέου στην πρωθυπουργία μετά από ψηφοφορία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του κόμματος, εκπροσωπώντας τον «εκσυγχρονιστικό» πόλο εξουσίας με κύριο στόχο την οικονομική μεταρρύθμιση της ελληνικής οικονομίας και την κοινωνική σύγκλιση της ελληνικής κοινωνίας με την «ισχυρή» Ευρώπη.

Στις 30 Ιουνίου 1996, λίγες μέρες μετά τον θάνατο του Ανδρέα Παπανδρέου, ο Κώστας Σημίτης εξελέγη πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ στο 4ο Συνέδριο του κόμματος.

Επανεξελέγη πρωθυπουργός μετά τη νίκη του στις εκλογές του Σεπτεμβρίου 1996 και του Απριλίου 2000.

Ως πρωθυπουργός προώθησε μία μετριοπαθή εξωτερική πολιτική ταυτόχρονα με τη σταδιακή ιδιωτικοποίηση του μεγάλου ελληνικού δημόσιου τομέα, στοχεύοντας σε μία οικονομική σταθερότητα σύμφωνα με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ανάμεσα στις σημαντικότερες επιτυχίες της θητείας του θεωρείται η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ, ενώ η οκτάχρονη πρωθυπουργική θητεία του συνδέθηκε επίσης με τα μεγάλα έργα υποδομής για την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων και την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όπως σημειώνεται στην επίσημη ιστοσελίδα του πρώην πρωθυπουργού, «επί πρωθυπουργίας του επεδίωξε τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής κοινωνίας, ιδιαίτερα για τη σταθεροποίηση και την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας καθώς και την ενδυνάμωση της θέσης της Ελλάδας στην Ευρώπη και στον διεθνή περίγυρο της».

Μετά το πέρας της πρωθυπουργικής θητείας και ως μέλος του Ελληνικού Κοινοβουλίου συνέχισε να παρεμβαίνει στην δημόσια ζωή με ομιλίες και αρθρογραφία.

Ανδρέας Οικονόμου

Magyarországi Görögök
Országos Önkormányzata

Εφυγε η Βαγγελιώ Τσαρούχα

Αγαπητή οικογένεια, αγαπητοί φίλοι, αγαπητοί συνάδελφοι,

Σήμερα αποχαιρετάμε με βαθιά θλίψη την αγαπητή μας Βαγγελιώ, τη μάνα και γιαγιά, τη φίλη, την καθηγήτρια, τη συνάδελφο, μια γυναίκα που αφιέρωσε τη ζωή της τόσο στην οικογένειά της όσο και στη γνώση, τον ελληνισμό και την παιδεία. Μια γυναίκα που δεν έπαψε ποτέ να αγωνίζεται για τις αξίες της, να διατηρεί τη γλώσσα μας, την ιστορία μας και τον πολιτισμό μας.

Η Βαγγελιώ γεννήθηκε το 1940 στο χωριό Θραψίμι στην Ελλάδα, αλλά λόγω του ελληνικού εμφυλίου πολέμου αναγκάστηκε να ζήσει σε άλλη πατρίδα. Μέσα από αρκετές δοκιμασίες, έφτασε στην Ουγγαρία το 1949, όπου μεγάλωσε, σπούδασε και δημιούργησε το δικό της στίγμα στην ελληνική κοινότητα και την ελληνόφωνη εκπαίδευση της Ουγγαρίας.

Πέρασε την παιδική της ηλικία στο χωριό του Μπελογιάννη, όπου ολοκλήρωσε το δημοτικό σχολείο. Αποφοίτησε από το γυμνάσιο του Sárbogárd. Σπούδασε Ιστορία και Ελληνική Φιλολογία στο ELTE και με το πέρασμα των χρόνων έγινε καθηγήτρια, συγγραφέας, μεταφράστρια, δημοσιογράφος, αλλά πάνω απ' όλα παιδαγωγός.

Παντρεύτηκε τον φοιτητικό της έρωτα, τον Kálmán Szabó, το 1962. Χάρη στο έργο τους, το 1975 ιδρύθηκε το Τμήμα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο ELTE, όπου δίδαξε γλώσσα και λογοτεχνία έως το 1995.

Έγραψε και μετέφρασε σημαντικά έργα, μεταξύ των οποίων "Από τον Όλυμπο στην Angyalföld" (1969), "Καθρέφτης της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας" (1971), "Καθρέφτης της Βυζαντινής Λογοτεχνίας" (1974), "Κόκκινα Γαρούφαλλα και Κέδροι" (1978), "Νεοελληνικό Αναγνωστικό" (1988) και πολλά άλλα.

Υπήρξε συντάκτρια του δίγλωσσου περιοδικού «Καφενείο» και μέλος της συντακτικής ομάδας του περιοδικού «Ελληνισμός».

Το 1995 διορίστηκε αντιπρόεδρος της νεοσύστατης Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Ουγγαρίας και υπεύθυνη για την εκπαίδευση. Οργάνωσε εκ νέου τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας για τις νέες γενιές στην Ουγγαρία.

Η συμβολή της στην ελληνική εκπαίδευση είναι ανεκτίμητη. Ως ιδρύτρια διευθύντρια του σχολείου μας, του 12τάξιου Συμπληρωματικού Σχολείου Ελληνικών «Μανώλης Γλέζος», από το 1995 μέχρι το 2013 έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη συγγραφή και την επιμέλεια πολλών διδακτικών βιβλίων, τα οποία αποτελούν μέχρι και σήμερα το θεμέλιο της διδασκείας ύλης και του Παιδαγωγικού μας Προγράμματος. Η Βαγγελιώ κατάφερε να δη-

μιουργήσει μια βάση για τις επόμενες γενιές, να εμφυσήσει σε εμάς και τα παιδιά μας την αγάπη για τη γλώσσα και τον πολιτισμό μας. Είχε τις δικές της μεθόδους διδασκαλίας, στα μαθήματά της στο Πανεπιστήμιο ακούγοντάς την να μας διαβάζει ποιήματα, διηγήματα, δημοτικά τραγούδια, να διηγείται για σπουδαίους ανθρώπους και ήρωες ταξιδεύαμε κι εμείς μαζί της στη θάλασσα της λογοτεχνίας. Δεν δίδαξε μόνο γράμματα, αλλά και αξίες και αγάπη για τις ρίζες μας.

Έπαιξε επίσης καθοριστικό ρόλο στην αναβίωση του ελληνόφωνου θεάτρου στην Ουγγαρία. Το 2003, το σχολείο ξεκίνησε θεατρικές παραστάσεις, για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες, η ελληνική κοινότητα συμμετείχε στο φεστιβάλ θεάτρου των εθνοτήτων της Ουγγαρίας. Δημιούργησε το ελληνόφωνο θέατρο από το μηδέν, με μαθητές και δασκάλους του σχολείου, και με άλλους ερασιτέχνες και ηθοποιούς που συμμετείχαν στις πρώτες παραστάσεις όπου η συνάδελφός μου, Έντιτ Vengriπyák έπαιξε τον ρόλο του Κύκλωπα.

Η Βαγγελιώ δεν ήταν μόνο σκηνοθέτης, μεταφράστρια, συγγραφέας και παιδαγωγός, ήταν και στυλοβάτης της ελληνικής κοινότητας στην Ουγγαρία.

Ήταν μέλος της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Βουδαπέστης από το 1995 έως το 2011. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, συμμετείχε στη διοργάνωση σχεδόν όλων των εορτασμών της 25ης και 28ης Οκτωβρίου.

Έλεγε συχνά ότι «η γλώσσα είναι η ψυχή ενός λαού», και η ίδια αφιέρωσε τη ζωή της στην προστασία αυτής της ψυχής. Μέσα από τις μεταφράσεις της έφερε πιο κοντά τους δυο κόσμους που αγαπούσε την Ελλάδα και την Ουγγαρία.

Η κληρονομιά της Βαγγελιώς ζει μέσα από το έργο της, τους μαθητές της και όλους εμάς που είχαμε την ευλογία να τη γνωρίζουμε. Ας τιμήσουμε τη μνήμη της συνεχίζοντας το έργο της με το ίδιο πάθος και αφοσίωση.

Βαγγελιώ μας, σε ευχαριστούμε για όσα μας χάρισες. Καλό σου ταξίδι. Αιωνία η μνήμη σου.

Χριστίνα Πάρτιτς

Elhunyt Caruha Vangelió

2025. január 14-én 84 éves korában elhunyt Caruha Vangelió, a magyarországi görög közösség meghatározó alakja. 1940-ben Görögországban, Thrapsimi faluban született. A görög polgárháború borzalmait elől menekülve 1949-ben került Magyarországra. Felsőfokú tanulmányait az ELTE Bölcsészettudományi Karának görög-történelem szakán végezte.

Jelentős irodalmi és műfordítói tevékenységet folytatott és az újjörög irodalom hazai népszerűsítésében elvitatlan érdemeket szerzett. Emellett a görög nemzetiségi színházi tevékenység is kiemelkedő; a Neaniki Skini (amelynek jogutóda a mai Amfitheatro Színház) 2001. évi megalapítása az általa vezetett görög iskola keretein belül történt.

A hazai görögség sajtójának aktív alakítója volt, rendszeres publikációi mellett a Kafeneio folyóirat 1995. évi indulásától a szerkesztőbizottság tagjaként tevékenykedett.

A Magyar Rádió görög nyelvű adásának munkatársaként is gyakran láthatuk görög rendezvényeken mikrofonnal, diktafonnal a kezében.

Férjével, dr. Szabó Kálmánnal együtt nagy szerepe volt az ELTE újjörög szakának 1975. évi létrehozásában és működtetésében. Az újjörög irodalommal a magyarországi olvasók jórészt kettőjük fordításain keresztül ismerkedhettek meg.

A görög nemzetiségi nyelvtanítást szívényének tekintette. A Görög Országos Önkormányzat 1995-ben létrehozta a Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvtanító Iskola jogelődjét, az ún. Vasárnapi Görög Iskolát és megszervezte a görög nyelv iskolai keretek között folyó oktatását. Caruha Vangelió az intézmény első igazgatója lett, 1995 és 2013 között vezette az iskolát. Műfordítói, oktatási és kultúraszervező tevékenységéért 2003-ban Kisebbségért Díjban részesült.

Pancsosz Alexandra

Υέγσϑϑ βϑϑςϑ Caruha Vangeliϑtϑl

Tiszteλt gϑϑszolϑ csalād, kedves barátok és kollégák!

Μέλϑ fάjδαλμμl gϑϑltϑnk ma ϑssze, hogy vέgss βϑϑςϑt vegϑϑnk Szabϑ Kálmánné Caruha Vangeliϑtϑl, akit mindannϑan csak Vangi néniként ismertϑnk és szerettϑnk. Az ELTE BTK Újgϑrϑg Munkacsoport nevében állok most itt, hogy megemlékezzek egy kivéteλs tanárrϑl és emberrϑl.

Vangi neni életϑtϑja a gϑrϑg és magyar kϑltϑra taláλkϑzásának gϑϑnyϑrϑ pϑldája volt. Férjével, Szabϑ Kálmánnal egyϑtt az újgϑrϑg nyelv és kϑltϑra fάradhatatlan kϑzvetítϑjeként dolgozott évtizedeken át. Munkássága messze tϑlmutatϑtt az egyetemi katedra határain - ϑ volt a magyarorszάgi gϑrϑg kϑzsség lelke és motorja. Oktatóként nem csupán a nyelvet tanította, hanem a gϑrϑg kϑltϑra és hagyomáϑyok szeretetϑt is átadta diákjainak. Olyan tanárként emlékezzϑnk rá, aki mindig a legjobbat hozta ki tanítványaibϑl. Szakmai felkészϑltsége és elhivatottsága pϑldaértékϑ volt mindannϑiϑnk számára. Vangi neni azonban nem

csak tanár volt, hanem igazi kϑzsségépítϑ is. A 12 Évfolyamos Kiegészítϑ Gϑrϑg Nyelvoktató Iskola igazgatójaként fάradhatatlanul dolgozott azért, hogy a gϑrϑg gϑyϑkerekkel rendelkező gyermekek megϑrizhessék nyelvϑket és kϑltϑrájukat. Munkája révén generácíϑk nϑttek fel úgϑ, hogy bϑszkén vállalhatták kettϑs identitásukat. Vangi neni szívéen viselte a gϑrϑg-magyar kulturális kapcsolatok ápolását is, és fontos szerepet játszott abban, hogy ez a gazdag ϑrϑkség továbβ élhessen. Távozásával egy korszak zárul le, de munkássága, tanítása és szellemi ϑrϑksége velϑnk marad. Ránk, tanítványaira és kollégaira hárul a feladat, hogy továbβ vigϑϑk azt, amit ϑ elkezdett. Βϑςςϑzϑnk tϑled, drága Vangi neni. Nyugodj békéében! Emléked ϑrϑkké élni fog szívdϑnkben és az újgϑrϑg szak szellemiségében is. Kϑszϑnjϑk mind azt, amit értϑnk tettél, és szeretettel emlékezzϑnk rád.

Solti Dóra

Baγγελίϑ Tsarϑϑha, Kálmán Számpo

H Baγγελίϑ Tsarϑϑha με τον Πρόεϑρο της ΑΕΟϑ Κωνσταντίνϑ Χριστοδϑϑλου

Το τελευταίϑ Αντίϑ...

Το Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής αποχαιρετάει την τελευταία εκπρϑσωπο της ιδρυτικής ομάδας του, που, στην βαθιά πορεία των συγγρο-ελληνικών σχέσεων, συμμετείχε στην ίδρυση και καθιέρωση των νεοελληνικών σπουδών στην Ουγγαρία. Η συνδρομή της κυρίας Baγγελίϑς μαζί με τον σύζυγϑ της Κáλμαν Számpo στο να έχουν οι νεοελληνικές σπουδές μια φιλολογική κατεύθυνση πέρα από τα γλωσσικά μαθήματα, έχει την δική της προσωπική σφραγίδα.

Οι σημερινϑί μας φοιτητές, διδάσκονται και γνωρίζουν την νεοελληνική λογοτεχνία από τις δικές τους εργασίες.

Έτσι ακόμα και για αυτούς που δεν είχαν την τύχη να την γνωρίσουν σε προσωπικό επίπεδο, η μνεία του ονόματός της και της συνεισφοράς της στην γνώση και την μάθηση της ελληνικής φιλολογίας, θα συνοδεύει το όνομά της, καθώς γενιές μετά τον θάνατό της θα διαβάζουν και θα γνωρίζουν το έργο της.

Εμείς που την γνωρίσαμε και συνεργαστήκαμε μαζί της, συγκρατούμε την ταπεινότητα, το σθένος να αντιμετωπίζει τις προσωπικές της τραγωδίες, την αγάπη της για την ελληνική φιλολογία, την οποία γνώριζε σε βάθος και παρακολουθούσε όσο μπορούσε.

Αποχαιρετούμε τον τελευταίϑ εκπρϑσωπο μιας γενιάς, και ενός κόσμου που πίστευε στην δύναμη της ανάγνωσης και της μελέτης, της ένθερμης ενασχόλησης με τα κοινά, ανιδιοτελώς και με γνώμονα πάντα τον άνθρωπο.

Καθήκον μας, ως Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών είναι να διατηρήσουμε την μνήμη και το έργο της για τις επόμενες γενιές φοιτητών μας.

As είναι ελαφρύ το χϑρα που θα την σκεπάσει σε μια χϑρα που η μοίρα την έφερε.

Αιωνία της η μνήμη

Solti Dóra

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ
MAGYARORSZÁGI GÖRÖGÖK ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZATA

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΣΑΡΟΥΧΑ (1940-2025)

Η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Ουγγαρίας αποχαιρετά με βαθιά λύπη την ιδιαίτερα σεβαστή και αγαπητή στην Ελληνική Κοινότητα μας δασκάλα, καθηγήτρια, παιδαγωγό, συγγραφέα, δημοσιογράφο και σκηνοθέτη κα Ευαγγελία Τσαρούχα, η οποία έφυγε από την ζωή στις 14 Ιανουαρίου σε ηλικία 84 χρονών κτυπημένη τα τελευταία χρόνια από την επάρατο νόσο. Το γεγονός αυτό δεν την εμπόδισε να αντιμετωπίσει γενναία την ασθένεια της εργαζόμενη και προσφέροντας πολύτιμο έργο μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής της.

Εκ των ιδρυτών από κοινού με τον σύζυγό της Κάλμαν Σάμπο, το 1975 του τμήματος Νεοελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου ELTE, στο οποίο δίδαξε ελληνική γλώσσα και ιστορία της λογοτεχνίας μέχρι το 1995.

Υπήρξε Αντιπρόεδρος της νεοσύστατης ΑΕΟΥ (1995) υπεύθυνος εκπαίδευσης και η πρώτη Διευθύντρια του 12ετούς Συμπληρωματικού Ελληνικού Σχολείου.

Ήταν κορυφαία συνεργάτιδα του περιοδικού "Καφενείο" (1995-2007) και εν ενεργεία βασική αρθρογράφος του Περιοδικού "Ελληνισμός", αναδημιουργός του ελληνικού θεάτρου το 2003 με την συμμετοχή της Ελληνικής Κοινότητας μας στην Θεατρική Συνάντηση Ουγγρικών Εθνικών Μειονοτήτων. Διετέλεσε επίσης για πολλά χρόνια μόνιμος συνεργάτης της ελληνόφωνης εκπομπής της Ουγγρικής Ραδιοφωνίας.

Για το πλούσιο εκπαιδευτικό, πολιτιστικό και λογοτεχνικό της έργο βραβεύθηκε το 2003 από την Ουγγρική Κυβέρνηση με το "Βραβείο Εθνικοτήτων".

Η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Ουγγαρίας εκφράζει τα βαθύτατα συλλυπητήρια στην οικογένεια της και στους οικείους της Ευαγγελίας Τσαρούχα, η οποία υπήρξε πνευματική Μητέρα όλων μας. Είναι πολύ βαρύ και ασήκωτο το πένθος για τον Ελληνισμό της Ουγγαρίας.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα της φιλόξενης ουγγρικής γης που θα την σκεπάσει.

Καλό ταξίδι αγαπημένη μας Βαγγελιώ.

Αιώνια της η μνήμη

Κωνσταντίνος Χριστοδούλου
πρόεδρος *
ΑΕΟΥ

A Nemzetiségekért Díj idei díjazottja: Akritidu Szófia

Akritidu Szófiával a Nemzetiségekért Díj átvétele alkalmából Pancsosz Alexandra beszélgetett.

1995 óta minden évben december 18-án ünnepeljük a Nemzetiségek Napját, annak apropóján, hogy 1992. december 18-án fogadta el az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése a nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló nyilatkozatot. Szintén 1995-ben alapították a Kisebbségekért díjat, amit 2012 óta Nemzetiségekért Díjnak neveznek.

2024. december 18-án, a nemzetiségek napján idén 29. alkalommal adták át a hazai nemzetiségek érdekében a közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződésben kiemelkedő tevékenységet végző személyeknek és szervezeteknek adományozható Nemzetiségekért Díjakat. Soltész Miklós miniszterhelyettes, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára, a Nemzetiségek Napja alkalmából, kimagasló színvonalú munkája elismeréseként Nemzetiségekért díjat adott át görög közösségünk megbecsült tagjának, Akritidu Szófiának.

Akritidu Szófia a görög polgárháború elől menekülve érkezett Magyarországra. 1955-ben megfosztották görög állampolgárságától, ami nagyon fájdalmasan érintette. Történelem-orosz szakon diplomázott. Egyetemistaként a görögországi börtönökből szabadult és a magyarországi orvosi ellátásra szorult betegeknek ingyen tolmácsolt. Általános iskolákban szaktanárként tanított, délutánonként pedig a görög menekültek gyermekeit tanította görög nyelvre. Idegenvezetői szakképesítést szerzett, és a tanítás mellett görög csoportoknak mutatta be Budapestet és az ország különböző nevezetességeit. A Budapest XVIII. Kerületi Görög Nemzetiségi Önkormányzat elnöke és az Országos Görög Önkormányzat képviselője, oktatási felelőse, emellett szimpóziumok, konferenciák közönségszervezője volt.

– Engedje meg, hogy gratuláljak a Nemzetiségekért Díjhoz! Mit jelent Önnek ez a díj?

– Köszönöm szépen a gratulációt. Megragadom az alkalmat, hogy köszönetet mondjak a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának, hogy 2024-ben engem javasolt a Nemzetiségekért díjra, elismerve eddigi, a görögségért végzett és hosszú évtizedekig tartó pedagógia munkásságomat. Nyilván jólesik, hogy észreveszik, értékelik azt, és persze alkalom arra is, hogy az ember számvetést is készítsen a megtett útról, múlttól, jövőbeli terveiről.

– Melyek azok a tevékenységek, amelyekre különösen büszke az elmúlt évtizedekből?

– Nagyon sok mindent tudnék mondani, felsorolni is nehéz lenne; ha néhányat kiemelnék, a következőket említeném:

- egyetemistaként az ellenállásban részt vett, görögországi börtönökből kiszabadult, és magyarországi orvosi ellátásra szorult betegeknek ingyen tolmácsoltam;
- az egyetemen 5 évig a görög egyetemisták kulturális bizottságának tagja voltam;
- tanári tevékenységem során hosszú évtizedeken át vetélkedőket szerveztem, és szerepeltettem (ének, tánc) görög tanulókat görög nemzeti ünnepek alkalmával;
- 1998 és 2002 közt a XVIII. Kerületi Görög Nemzetiségi Önkormányzat alapító tagja és elnöke voltam;
- az Országos Görög Önkormányzat képviselőjeként oktatási feladatokat láttam el;
- 2002-2003-ban a Fehérvárcsurgón rendezett szimpóziumra érkező görög csoport kíséretét vállaltam;
- 2012 tavaszán Tótkomlóásra szerveztem nosztalgia-találkozót 60 év után azon családok utódaival, akik egykor a 155 menekült görög gyereket befogadták;

Akritidu Szófia átveszi a díjat Soltész Miklóstól, mellette Fűrjes Zoltán

Hristos Tsoukalas, Akritidu Szófia, Soltész Miklós, Hristodoulou Konstantinos

- szintén 2012-ben szolidaritási megmozdulást szerveztem másodmagammal (Polizu Elenával és Szidiropulosz Vaszilisszel) a görög nép szegény rétegét érintő megszorítások ellen;
- 2015-ben ünnepeltük a Lakatos (ma Eötvös) Iskola fennállásának 50. évfordulóját, ahol 86 menekült görög család gyermekei tanultak; most készülünk a 60. évforduló méltó megünneplésére, sok repatriált diákunk is visszatér erre az alkalomra;
- 2015-től minden évben megszervezzük – az első évben Agárdi Bendegúz Szpirosz, a Görög Intézet jelenlegi vezetője közreműködésével és támogatásával – a megemlékezést a pontoszi görögök által elszenvedett genocídiumra;
- fekete zászlókkal vonulva ellentüntetést szerveztünk a Kispesten felállított Kemál Atatürk szobornál a görögök és az örmények összefogásával;
- Balatonalmádiba és Kenesére, a gyermekotthonokba nosztalgia-kirándulást szerveztem az egykori lakók számára. Biztosítottam, hogy e találkozón minden jelenlévő tanár és gondozó kapjon egy ajándékkötetet a Köszönjük, Magyarország! című könyvből (a kötet képanyagához is jelentős mértékben hozzájárultam);
- 2019-ben szlovák–görög–magyar nyelvű felirattal emléktábla-avatást és koszorúzást szerveztünk Szianosz Tamás akkori görög szószóló és Agárdi Bendegúz Szpirosz támogatásával a 70. évforduló alkalmából;
- 2024 nyarán szülőfalumban, Thiriopetrában emléktáblát avattunk javaslatomra a faluból külföldre kényszerültek emlékére.

– Az életrajzát olvasva felmerült bennem a kérdés: honnan merített erőt ehhez a sokféle munkához?

– Erős embernek tartom magamat. Hogy mi tett és tesz ma is erős emberré, egyéniséggé? Korán megismertem az élet kemény oldalát. A nagy traumát elszenvedett generációhoz tartozom. A görög polgárháború bombázásai, borzalmai elől menekülők, sok megpróbáltatást szenvedő, hányatott sorsú, anyátlan, apátlan gyermekek közül már csak kevesen tanúszkodunk e viharos, nehéz időkről. Az erőt a görög identitásomnak köszönhetem, görög vér folyik az ereimben, büszke vagyok a görög gyökereimre. Küldetésemnek tekintetem, hogy a következő nemzedék is megismerje a görögség történetének általam átél, viharos szeletét. Ehhez kívánok hozzájárulni a hamarosan

megjelenő, önéletrajzi ihletésű könyvemmel, melyben a polgárháborús generáció történetét a saját élményeim alapján mutatom be.

– Hogyan éli meg görögségét Magyarországon?

– Magyarországon görögnek, Görögországban idegennek érzem magam. Magyarország befogadott, biztos jövőt biztosított, második hazámnak tekintem. Ott csak születtem, itt élek. Viszont mindig szívemen viseltem és viselem ma is a magyarországi görögség összetartását, anyanyelvünk és kultúránk ápolását. Görög tanítványaimat is összefogásra, hazaszeretetre neveltem. Ahogy mindig mondtam nekik: Szeressétek Magyarországot, de ne feledjétek Görögországot, szüleitek gyökereit!

Gyakran hívom fel a mai fiatalok figyelmét is, hogy a múlt ismerete nélkül nem lehet jövőt építeni. Ez a megtisztelő díj nemcsak az én díjam, hanem a sokat szenvedett generációm elismerése is, én személyesen ennek tekintem.

– Miért tartotta feladatának, hogy a munkája mellett évekig közéleti feladatokat is vállaljon?

– Egész életemben felelősséget éreztem az engem körülvevő kisebb és nagyobb közösségért, és tenni is akartam és akarok értük. Ez valószínűleg abból adódott, hogy kicsi koromtól kezdve közösségekben éltem, gyermekotthonokban, kollégiumokban. A korszellem is közösségi életre és munkára nevelt. A kötelességtudatom és erős akaratom is sarkallhatott. Ma is, amikor a testem erőtlenebb, úgy érzem, hogy erős akarattal minden nehézséget leküzdhetünk.

– Milyennek értékeli a magyarországi görögök helyzetét? Mivel elégedett, és mit javasol, hol lehetne javítani a jelenlegi állapotokon?

– Ha idősebbekkel beszélsz, mindig a régi, szép időket emlegetik. Így teszek most én is. A háború utáni, kezdeti időkben segítettünk egymásnak, képesek voltunk az együttérzésre. Amikor nem volt pénz, lelkesen, társadalmi munkákban vettünk részt. Szegények voltunk, de lélekben gazdagok. Ma viszont azt tapasztalom, hogy minden a pénzről szól, a kényelemről. Nagyon rosszul esik nekem a széthúzás, az érdektelenség.

Úgy gondolom, a görögség nemcsak a görög táncházat jelenti, hanem más dolgokból is áll. Többek közt rendszeresen meg kell emlékezni a halottainkról. Továbbá nem elég a görög névvel dicsekedni, meg kell tanulni az anyanyelvet, ápolni kell a kultúrát.

Maroknyian maradtunk görögök, és gyakran elmarad az összefogás a közös céljaink érdekében. Arra kérem minden honfitársamat, főleg, akik magas pozíciókban képviselik a mai magyarországi görögséget, vessenek véget a megosztottságnak, és görögségünk céljai elérésére fókuszáljunk. Hogy konkrét példákat is említsek: mielőbb fejezzük be a Görögség Házát, amire már 14 éve várunk. Hozzunk létre egy görög múzeumot, amihez bőven lenne anyagunk. Hősi halottaink tiszteletére állítsunk emléktáblát. A polgárháború borzalmaival szenvedett generációt további kiadványokban mutassuk be.

Van mit tenni a jövőben, és ez már a következő nemzedék feladata.

Ahogy egy krétai dal írja: „Jól jegyezd meg, az elődeid azért áldozták életüket, hogy te jobban élj!”

– Köszönöm a beszélgetést.

Pancsos Alexandra

ΜΕΓΗΝΟ

A GÖRÖG SZABADSÁGHARC ÜNNEPÉRE

2025. március 22. 18:00 óra
RaM-Radnóti Miklós Művelődési Központ
1133 Budapest, Kárpát utca 23.

A műsorban fellépnek:
Manolisz Glezosz Görög Iskola diákjai
Kariatidák és Romiosini kórusok és Petridisz Hrisztosz
Eleftheria és Ellinizmosz táncsoportok
Kollonay Zoltán

Deligiannis Georgios, Emanouil Karavidas
Marios Sarimichailidis, Antonopoulos Georgios
Kollátosz Jorgosz, Szertaridisz Giannis

A műsort követő táncmulatságban zenélnek
Deligiannis Georgios és barátai és a
Taverna zenekar

Főszervező a Fővárosi Görög Önkormányzat
Társszervező a Magyarországi Görög Országos Önkormányzata
Manolisz Glezosz Görög Iskola
Budapest II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. XIII. XIV. XV. XVIII. XIX. XXII.
kerületi görög önkormányzatai továbbá a
Beloianiszí, Érdi, Győri, Nyíregyházi, Soproni, Székesfehérvári
görög nemzetiségi önkormányzatok
Támogató: Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzata

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ

22 Μαρτίου 2025, 6:00 μ.μ
Πολιτιστικό Κέντρο RaM-Radnóti Miklós
1133 Βουδαπέστη, οδός Κárpát 23.

Στο εορταστικό πρόγραμμα συμμετέχουν:
Οι μαθητές του Ελληνικού Σχολείου «Μανώλης Γλέζος»
Οι χορωδίες: «Καριατίδες», «Ρωμιούσση» και ο Χρήτος Πετρίδης
Οι χορευτικά συγκροτήματα «Ελευθερία» και «Ελληνισμός»
ο Zoltán Kollonay
οι Γεώργιος Δεληγιάννης, Εμμανουήλ Καραβιδάς
Μάριος Σαριμιχαλίδης, Γεώργιος Αντωνόπουλος
Γεώργιος Κολλάτος, Γιάννης Σερταρίδης

Μετά την παράσταση ακολουθεί μουσικό-χορευτική ελληνική βραδιά
με τον Γεώργιο Δεληγιάννη, τους φίλους του
και το συγκρότημα «Ταβέρνα»

Κόπος διοργανωτής: Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Βουδαπέστης
Συνδιοργανωτές: Η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Ουγγαρίας,
οι Αυτοδιοικήσεις Ελλήνων των
II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. XIII. XIV. XV. XVIII. XIX. XXII.
Διαμερισμάτων της Βουδαπέστης
καθώς και οι Ελληνικές Αυτοδιοικήσεις:
Μπελογιάννης, Érd, Győr, Nyíregyháza, Sopron, Székesfehérvár
Υποστηρικτής: ο Δήμος του 13ου Διαμερισματος της Βουδαπέστης

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΥΤΤΑΡΙΑΣ
MAGYARORSZÁGI GÖRÖGÖK ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZATA

„MGOÖ 30”

Harmincéves az Országos Görög Önkormányzat

A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény megalapozta és lehetővé tette, hogy a Magyarországon élő honos nemzetiségek önkormányzatokat hozzanak létre. 1995. március 4. napján az Országos Görög Önkormányzat alakuló ülésével történelmi jelentőségű, új időszak kezdődött a hazai görögség életében. Az országos testület első elnöke Dzindzisz Jorgosz volt, aki a '93-as kisebbségi törvény megalkotásában is meghatározó szerepet vállalt. Magyarország alkotmányába bekerült, hogy a hazai nemzetiségek államalkotó tényezők.

Megalakult a nemzetiségi identitáserősítés alapkövének tekinthető, országos hatókörű kiegészítő görög nyelviskola is. Caruha Vangelio – mindannyiunk szeretett Vangi nénije – és pedagógus munkatársai egy kiemelkedően színvonalas anyanyelvi program megalkotásával láttak hozzá az anyanyelv oktatásához Budapesten és Beloiannison kívül az ország számos településén. Rengeteg görög származású fiatal tanulta meg a görög nyelv alapjait, akik közül később sokan az ELTE újjörög szakán szereztek diplomát. A nemzetiségi és közösségi identitás ápolásának és erősítésének kulcsintézményei azóta is az MGOÖ által fenntartott oktatási intézmények. Szerepük meghatározó a nemzeti ünnepeink előadásainál, a színjátszásban és az élet egyéb területein is.

A magyarországi görög nemzetiség életében az országos önkormányzat mellett, hasonlóan fontos szerepet töltenek be a fővárosi önkormányzat, a kerületi és vidéki önkormányzatok, a civil szervezetek és az MGOÖ minden intézménye. Ezeken kívül hosszasan lehetne sorolni azon személyek nevét, akik a személyes fáradozásukkal, illetve példamutatásukkal járultak és járulnak hozzá a hazai görögség megmaradásához. Köszönet mindenkinek az áldozatos munkájáért!

Budapest, 2025. március 4.

Hristodoulou Konstantinos
elnök
Magyarországi Görögök Országos
Önkormányzata

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ
MAGYARORSZÁGI GÖRÖGÖK ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZATA

Közlemény

Tisztelt Honfitársak!

A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata 2024 december 4. napján szervezte meg a „Görög Köztársaság kikiáltásának 100. évfordulója” című rendezvényét.

Az esemény előadói Szidiropulosz Archimédesz történész, szociológus, Dr. Diószegi György művelődés kutató, valamint Dr. Fokasz Nikosz professor emeritus az MTA doktora voltak.

Tekintettel a Magyar Köztársaság kikiáltásának közeli időpontjára az előadók hangsúlyt fektettek a két nemzet köztársaságának összehasonlítására, különbségeire, hasonlóságaira. Érdekes volt hallani a korszak „cserediák” programjainak a háttéréről, a mecénás Haris Alapítványról és bemutatásra kerültek archív filmanyagok is.

Az előadásokat követően a közönség interaktív párbeszédet folytatott az előadókkal finom péksütemények, kávé és tea mellett.

Az est fő támogatója a Miniszterelnökség, illetve a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

További együttműködő partnerünk a VIII. kerületi görög nemzetiségi önkormányzat volt.

Budapest, 2024. december 20.

Tisztelettel:

Hristodoulou Konstantinos
elnök
Magyarországi Görögök Országos
Önkormányzata

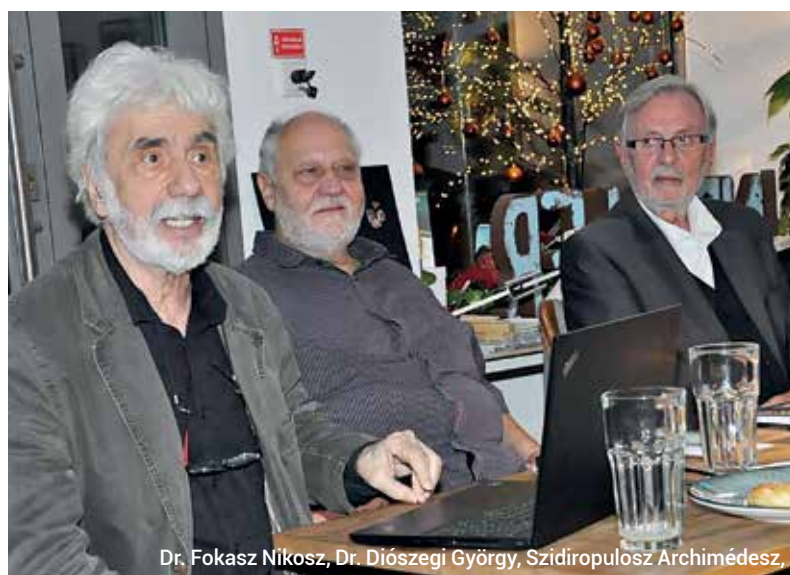
A Görög Köztársaság kikiáltásának 100. évfordulója

Nagy volt az érdeklődés a rendezvény iránt

Dr. Diószegi György, Szidiropulosz Archimédész,
Hristodoulou Konstantinos

Dr. Fokasz Nikosz, Dr. Diószegi György, Szidiropulosz Archimédész,

Hristodoulou Konstantinos az MGOÖ elnöke vezette le a beszélgetést

A Szerbiában és a Magyarországon élő görög nemzeti közösség képviselőit fogadta a Magyar Nemzeti Tanács

Hivatalos meghívásra Szerbiába látogatott a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának (MGOÖ) képviseletében Hristodoulou Konstantinos elnök, Cukalasz Hrisztosz elnökhelyettes, Csonka Krisztina a Nikosz Beloianisz Művelődési Ház és Könyvtár igazgatója, Cukalasz Markosz a Görög Ifjúsági Egyesület (GIE) elnöke, valamint Stojanka Jurkovits a Srbellas Szerb-Görög Kulturális Egyesület elnökhelyettese.

A kerekasztal-beszélgetésre Szabadkán került sor. A Magyar Nemzeti Tanács épületében Fremond Árpád elnök fogadta a vendégeket, aki megjegyezte, hogy „A tapasztalatainkat tudjuk megosztani. Betekintést nyerhetnek, hogy a Magyar Nemzeti Tanács hogyan működik, hogyan használja az anyaországi és az itteni forrásokat. Továbbá betekintést nyerhetnek abba, hogy a magyar állam hogyan támogatja az ottani görög kisebbséget, illetve ők is betekintést nyerhetnek, hogy az itteni állam hogyan a Görög Nemzeti Tanácsot. A Magyar Nemzeti Tanács, mint Szerbia legnagyobb nemzeti tanácsa a jó kapcsolatokra és együttműködésekre törekszik az országban élő kisebbségekkel.”

Szerbiában országszerte élnek görög nemzetiségűek, viszont ami a problémát jelenti, az az, hogy nem egy helyen erősítik a közösséget. Egyebek mellett erről is tanácskoztak a találkozón, hogy miként lehet megtartani a görög nemzeti közösséget Szerbiában.

„Van egy egyesületünk, amely támogatja a munkánkat. Ezen keresztül ünnepeljük meg a görög közösség számára fontos dátumokat, kulturális eseményeink vannak, amelyek lehetővé teszik a görög kultúra és hagyományok ápolását” – emelte ki Petar Rodifcis-Nađ, a Görög Nemzeti Tanács elnöke.

A Magyarországon élő 13 honos nemzetiség közül a görögök is nagy figyelmet kapnak a magyar kormánytól, anyagiilag és erkölcsileg. „Mind a tizenhárom nemzetiség hozzájárul Magyarország társadalmi és kulturális fejlődéséhez. Ennek a babérait most mi is le szeretnénk aratni, nagyon jó az együttműködésünk a magyar kormánnyal. Hasonlóképpen szeretnénk a szerbiai görögökkel is szoros viszonyt fenntartani.” – hangsúlyozta Hristodoulou Konstantinos, a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának elnöke.”

A találkozó kerekasztal-beszélgetéssel folytatódott, ahol egyebek mellett közös kulturális tervekről és projektekről volt szó. Hristodoulou Konstantinos kiemelte, hogy számukra nagyon fontos a környező országokban élő görög közösséggel való kapcsolattartás, együttműködés, melynek az alapjait évekkel korábban lerakták. Kezd kirajzolódni egy észak-dél irányú közép-európai görög tengely. Az eseményen szó esett a beloianiszi görögökről, a negyvenes évek Maglicban (Bulkes) élt görögök emlékééről, valamint a hazai görög intézményrendszeréről is. A tanácskozáson részt vettek a görög nemzeti közösség egyesületeinek képviselői Szabadkáról, Újvidékről és Szendrőről is.

(a.oik)

Petar Rodifcis-Nađ, Hristodoulou Konstantinos, Fremond Árpád

Το ποίημα του μήνα

Νίκος Καββαδίας (11 Ιανουαρίου 1910 – 10 Φεβρουαρίου 1975)

«Mal du départ»

Στην αδερφή μου Ζένια

Θα μείνω πάντα ιδανικός κι ανάξιος εραστής
των μακρυσμένων ταξιδιών και των γαλάζιων πόντων,
και θα πεθάνω μια βραδιά σαν όλες τις βραδιές,
χωρίς να σχίσω τη θολή γραμμή των οριζόντων.

Για το Μαδράς τη Σιγκαπούρ, τ' Αλγέρι και το Σφαξ
θ' αναχωρούν σαν πάντοτε περήφανα τα πλοία,
κι εγώ, σκυφτός σ' ένα γραφείο με χάρτες ναυτικούς,
θα κάνω αθροίσεις σε χοντρά λογιστικά βιβλία.

Θα πάψω πια για μακρινά ταξίδια να μιλώ·
οι φίλοι θα νομίζουνε πως τα 'χω πια ξεχάσει,
κι η μάνα μου, χαρούμενη, θα λέει σ' όποιον ρωτά:
«Ήταν μια λόξα νεανική, μα τώρα έχει περάσει...»

Μα ο εαυτός μου μια βραδιά εμπρός μου θα υψωθεί
και λόγο, ως ένας δικαστής στυγνός, θα μου ζητήσει,
κι αυτό το ανάξιο χέρι μου που τρέμει θα οπλιστεί,
θα σημαδέψει, κι άφοβα το φταιχτή θα χτυπήσει.

Κι εγώ, που τόσο επόθησα μια μέρα να ταφώ
σε κάποια θάλασσα βαθιά στις μακρινές Ινδίες,
θα 'χω ένα θάνατο κοινό και θλιβερό πολύ
και μια κηδεία σαν των πολλών ανθρώπων τις κηδείες.

Από την συλλογή «Μαραμπού» 1933

Ο Νίκος Καββαδίας από το πλοίο
s/s IONION. Αύγουστος 1934 (24 ετών)
με αυτόγραφο του.

Στις 10 Φεβρουαρίου συμπληρώθηκαν 50 χρόνια από το θάνατο του ποιητή. Πολλά τα αφιερώματα στην Ελλάδα για το έργο του, την ζωή του, μαρτυρούν πόσο σημαντικός ποιητής τελικά είναι. Έτσι και εμείς του αφιερώνουμε την στήλη, «Το ποίημα του μήνα».

Είναι ίσως ο μοναδικός ποιητής, που είναι βιωματικός στην ποίηση του.

Μιλάει πάντα για τα καράβια που έζησε, τους ναυτικούς που γνώρισε, τους έρωτες, τους καυβγάδες και τους θανάτους στα λιμάνια, με την γλώσσα των καραβιών, αλλά και ιδιωτισμούς της πατρίδας του κεφαλονιάς, να μπλέκονται στα γνήσια λαϊκά ελληνικά του.

Ο έρωτας του για τα ταξίδια και την θάλασσα, πάθος τρομερό, σχέση αγάπης και μίσους, ο ίδιος ο έρωτας που τον οδήγησε να μπαρκάρει μικρός, μόλις 19 χρονών, αφήνοντας την αφαλή δουλειά του ναυτικού γραφείου, είναι ορατός σε κάθε στίχο του, και τόσο δυνατό που διαπερνά τον αναγνώστη, τον κάνει να ξεχάσει τις άγνωστες λέξεις και τους ναυτικούς όρους και να συνεπαρθεί απόλυτα από τη ναλήθεια του λόγου του ποιητή.

Από παιδί ένιωσε ακατανίκητη έλξη για την θάλασσα κι αυτό έγινε ναυτικός. Τα ποιήματά του έχουν πλαίσιο τη θάλασσα και θέμα τη σκληρή ζωή των ναυτικών. Ωστόσο για τον Καββαδία, που είναι ιδανικός εραστής «των μακρυσμένων θαλασσών και των γαλάζιων πόντων», η θάλασσα είναι ένας μαγικός κόσμος. Από αυτή αντλεί δύναμη και αγάπη για τον άνθρωπο.

Ο Νίκος Καββαδίας, ποιητής των μακρυσμένων ταξιδιών και των γαλάζιων πόντων, απεργματοποιός των κοροβιτών.

Στο ποίημα «Mal du départ», ο πόνος της φυγής, η βαθιά επιθυμία και ανάγκη του ποιητικού υποκειμένου να ταξιδέψει σε μακρινά μέρη και να ζήσει μια ζωή γεμάτη περιπέτειες, απαλλαγμένη από τη ρουτίνα, συνιστά τη κεντρική θεματική του ποιήματος.

«Θα μείνω πάντα ιδανικός κι ανάξιος εραστής/των μακρυσμένων ταξιδιών και των γαλάζιων πόντων,»

Είναι ο ίδιος ο ποιητής, ο Νίκος Καββαδίας, που μας μιλάει και προδικάζει πως θα περάσει τη ζωή του με ανεκπλήρωτη την επιθυμία του να κάνει μακρινά ταξίδια και να γνωρίσει τις ανοιχτές θάλασσες. Θα μείνει, έτσι, για πάντα ο άνθρωπος εκείνος που έχει αγαπήσει όσο κανείς τα θέλητρα του ναυτικού βίου -ιδανικός-, χωρίς ποτέ να κατορθώσει να τα βιώσει στην πραγματικότητα -ανάξιος-, αφού δεν βρίσκει μέσα του το αναγκαίο σθένος για να ακολουθήσει το όνειρό του. Θεωρεί, κατ' επέκταση, πως αφού δεν θα έχει ποτέ ταξιδέψει -δεν θα έχει νιώσει την ευχαρίστηση του να επιτυγχάνεις κάτι το ουσιαστικό- ο θάνατός του θα αποτελέσει ένα απολύτως συνηθισμένο γεγονός, αφού θα είναι ο θάνατος ενός ανθρώπου που δεν έχει πετύχει τίποτα το ξεχωριστό στη ζωή του. Θα πεθάνει, λοιπόν, μια βραδιά «σαν όλες τις βραδιές», με την παρομοίωση να τονίζει την πεποίθησή του πως ό,τι τον περιμένει -αφού δεν ζει τις περιπέτειες των ταξιδιών- είναι μια απολύτως μονότονη ζωή.

«Για το Μαδράς τη Σιγκαπούρ, τ' Αλγέρι και το Σφαξ/θ' αναχωρούν σαν πάντοτε περήφανα τα πλοία,»

Εργάζεται ως λογιστής σ' ένα ναυτικό γραφείο -γεγονός που απηχεί ένα αυτοβιογραφικό στοιχείο του ποιητή, μιας κι ο ίδιος εργάστηκε για μικρό χρονικό διάστημα σε μια ανάλογη θέση. Εργάζεται εκεί «σκυφτός», κάνοντας αθροίσεις σε χοντρά λογιστικά γραφεία, τη στιγμή που, όπως πάντα, θα συνεχίζουν να αναχωρούν «περήφανα» τα πλοία για διάφορους εξωτικούς και μαγευτικούς προορισμούς. Εμφανής εδώ η αντίθεση ανάμεσα στα περήφανα πλοία που κάνουν ακριβώς αυτό για το οποίο είναι προορισμένα και τον σκυφτό ήρωα, ο οποίος υποφέρει αφού έχει συμβιβαστεί μ' έναν τρόπο ζωής που δεν του ταιριάζει και τον καταπιέζει.

Ο ποιητής αναφέρει μια σειρά από λιμάνια τα οποία βρίσκονται στον Ινδικό ωκεανό και τη Μεσόγειο. Ειδικότερα πρόκειται για την Τσεννάι (Μαδράς), που βρίσκεται στην Ινδία και αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο εμπορικό λιμάνι της χώρας, τη Σιγκαπούρη, που είναι ένα μικρής έκτασης νησιωτικό κράτος, στη νότια πλευρά της χερσονήσου της Μαλαισίας, το Αλγέρι, που είναι η πρωτεύουσα της Αλγερίας και βρίσκεται σ' έναν κόλπο της Μεσογείου, και τη Σφαξ, που είναι πόλη και μεγάλο λιμάνι της Τυνησίας, η οποία συνορεύει με την Αλγερία.

Θα πάψω πια για μακρινά ταξίδια να μιλώ/ οι φίλοι θα νομίζουνε πως τα 'χω πια ξεχάσει, / κι η μάνα μου, χαρούμενη, θα λέει σ' όποιον ρωτά:/ « Ήταν μια λόξα νεανική, μα τώρα έχει περάσει...»

Ο ποιητής συνειδητοποιεί πως είναι πια καιρός να σταματήσει να μιλά για την αγάπη που έχει στα μακρινά ταξίδια, εφόσον είναι πλέον σαφές πως δεν είναι σε θέση να υλοποιήσει αυτό του το όνειρο. Πρόκειται για μια αναγκαία πράξη ωριμότητας, ώστε να μην εκτίθεται στον περίγυρό του με αναφορές σε κάτι που προφανώς δεν έχει την τόλμη να το πραγματοποιήσει. Έτσι, οι φίλοι του θα πιστέψουν πως έχει πια ξεχάσει τα ταξίδια κι η μητέρα του θα αισθανθεί και πάλι χαρούμενη, καθώς η συνεχής της αγωνία κι η απροθυμία της να συναινέσει σε αυτή την επιλογή του γιου της, βάραιναν ιδιαίτερα στη συνειδησή του. Ο φόβος εκείνης υπονόμωσε την αποφασιστικότητά του και τον αποθάρρυνε από το να τολμήσει την υλοποίηση αυτού του ονείρου που θα τον εξέθετε σε ποικίλους κινδύνους και ταλαιπωρίες.

Κι εγώ, που τόσο επόθησα μια μέρα να ταψώ/ σε κάποια θάλασσα βαθιά στις μακρινές Ινδίες,/ θα 'χω ένα θάνατο κοινό και θλιβερό πολύ/ και μια κηδεία σαν των πολλών ανθρώπων τις κηδείες.

Στό τέλος θα κληθεί να πληρώσει ο ποιητής εξαιτίας της αδυναμίας του να υλοποιήσει εκείνο που αποτελούσε το όνειρο της ζωής του, είναι το να έχει μια συνηθισμένη κηδεία -μια κηδεία σαν των πολλών ανθρώπων-, όπως απόλυτως συνηθισμένη υπήρξε κι η δοσμένη στους συμβιβασμούς ζωή του. Η επιθυμία του να έχει έναν «θαλάσσιο» τάφο κάπου στις μακρινές Ινδίες, ύστερα από πολλά περιπετειώδη ταξίδια, δεν θα πραγματοποιηθεί, όπως δεν πραγματοποιήθηκε και το αρχικό του σχέδιο να γίνει ναυτικός. Ότι του αναλογεί είναι ένας κοινός και πολύ θλιβερός θάνατος, όπως σε κάθε άτομο άνθρωπο που άφησε τα όνειρά του ανεκπλήρωτα και επέτρεψε στον φόβο να τον καθηλώσει σε μια μονότονη και συνηθισμένη ζωή. Όσο κι αν ο ποιητής «πόθησε» ένα ξεχωρι-

στό τέλος κι έναν ασυνήθιστο τάφο, δεν κέρδισε το δικαίωμα αυτό, αφού έζησε υποταγμένος στη δειλία του.

Το 1979 θα κυκλοφορήσει ένας δίσκος, σήμα κατατεθέν για την ελληνική μουσική σκηνή και σύμβολο της ποίησης του Νίκου Καββαδία. Ο Θάνατος Μικρούτσικος είναι εκείνος που θα μελοποιήσει 11 ποιή-

ματά του και ο δίσκος θα αποτελέσει μια σπουδαία μουσική δημιουργία αλλά και μεγάλη εισπρακτική επιτυχία, καθώς αποτελεί έναν από τους δίσκους με τις μεγαλύτερες πωλήσεις – αν όχι τον μεγαλύτερο. Ο Αλέκος Πατσιφάς, ιδιοκτήτης της δισκογραφικής εταιρείας Lyra, πίστευε ότι ο δίσκος θα είναι εμπορική αποτυχία, λέγοντας στον Μικρούτσικο ότι «Δεν θα πουλήσεις ούτε δυο χιλιάδες δίσκους», σε μια εποχή που οι δίσκοι έφταναν νούμερα όπως 200 χιλιάδες, ωστόσο δέχτηκε την κυκλοφορία σαν δώρο προς τον συνθέτη.

Ο Σταυρός του Νότου τελικά έγινε ένας δίσκος κόσμημα της ελληνικής δισκογραφικής παραγωγής είναι και ένας από τους εμπορικότερους δίσκους της τελευταίων δεκαετιών που έχει πουλήσει πάνω από δυο εκατομμύρια αντίτυπα και δε σταμάτησε ποτέ να βρίσκεται σε λίστες μουσικής, σε προγράμματα μουσικών σκηνών, συναυλιών, τραγούδι που επαναλαμβάνουν οι νεότερες γενιές και οι παρέες με κάθε τρόπο.

Ο Θάνατος Μικρούτσικος μάς έμαθε ότι ο Νίκος Καββαδίας δεν είναι απλώς ο ποιητής της θάλασσας και των ναυτικών, αλλά ένας ποιητής που μίλησε για την ελευθερία, την αξία της ανατροπής, τη δύναμη της ζωής χωρίς συμβάσεις. Αυτά τα επίπεδα ανέδειξε ο μουσικοσυνθέτης με τη μελοποίησή του και δικαιώθηκε, καθώς αυτά τα τραγούδια έγιναν πολύ αγαπητά, κυρίως στη νεολαία, έχουν ήδη περάσει σε μια τρίτη γενιά και είναι πλέον διαχρονικά.

Αναφέρει για την παράσταση και τον Νίκο Καββαδία ο Θάνατος Μικρούτσικος: «Από το 1933 που εκδόθηκε η πρώτη ποιητική συλλογή του Νίκου Καββαδία μέχρι τον θάνατό του (1975), η συντριπτική πλειονότητα της φιλολογικής κριτικής θεωρούσε τον Καββαδία μη σημαντικό ποιητή. Στην καλύτερη περίπτωση τον θεωρούσαν ελάσσονα ποιητή που μιλάει για τη θάλασσα, για τη ζωή των ναυτικών, για τις πόρνες στα λιμάνια και για τα πλοία με τα οποία ταξίδευε. Και βεβαίως τον υποτιμούσαν ως ποιητή της ομοιοκαταληξίας (στιχοπλόκο τον είπαν κάποιοι) όταν η μοντέρνα ποίηση ήταν στο ζενίθ σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

Η θάλασσα, το πλοίο, το ταξίδι, τα λιμάνια, είναι το πεδίο που χρησιμοποιεί ο Καββαδίας για να πει άλλα πράγματα πολύ σημαντικά και διαχρονικά. Λέει στη Βάρδια (1954) την περίφημη φράση “λυπήσου αυτούς που δεν ονειρεύονται” και δεν εννοεί μόνο τη φυγή από τη βάρβαρη πραγματικότητα, αλλά αναφέρεται κυρίως στην ανάγκη να ονειρευτούμε για να πάμε σε μια άλλη κοινωνία στην οποία ο άνθρωπος θα αυτοπραγματωθεί. Και για να γίνει αυτό συμπληρώνει “χόρεψε πάνω στο φτερό του καρχαρία.” Είναι αυτό απλώς μια ωραία εικόνα; Όχι κατηγορηματικά. Είναι η Παραίνεση του Ποιητή προς τους Νέους να ξεπεράσουν τις καταγεγραμμένες τους ικανότητες, να ξεπεράσουν τα όριά τους και να κατακτήσουν το αδύνατο. Μήνυμα αντίστοιχο με αυτό του Τσε Γκεβάρα και των φοιτητών του Μάη του '68. “Είμαστε ρεαλιστές. Ας κατακτήσουμε το αδύνατο.” καταλήγει ο Θάνατος Μικρούτσικος.

Βιογραφικό Ο λογοτέχνης ποιητής Νίκος Καββαδίας γεννήθηκε στις 11 Ιανουαρίου του 1910 στο Χαρμίν της Μαντζουρίας. Ο πατέρας του, Χαρίλαος, είχε τη ρωσική υπηκοότητα και διατηρούσε επιχείρηση εισαγωγών - εξαγωγών. Η μητέρα του, Δωροθέα, ήταν κεφαλλονίτικης καταγωγής. Σε ηλικία τεσσάρων ετών, η οικογένειά του επέστρεψε στην Κεφαλονιά και το 1921 μετακόμισε στον Πειραιά, όπου τελείωσε το Δημοτικό και το εξατάξιο Γυμνάσιο. Είχε συμμαθητές τον Γιάννη Τσαρούχη και το π. Γιώργη Πηρουνακή.

Θάνατος Μικρούτσικος, Νίκος Καββαδίας

Το 1928 δίνει εξετάσεις στην Ιατρική Σχολή, αλλά την ίδια χρονιά αρρωσταίνει βαριά ο πατέρας του και αναγκάζεται να δουλέψει. Για μερικούς μήνες εργάζεται σε ναυτικό γραφείο, κρατώντας τα λογιστικά βιβλία, και τον επόμενο χρόνο, αμέσως μετά το θάνατο του πατέρα του, μπαρκάρει ναύτης σε φορτηγό. Κατά τη διάρκεια των ταξιδιών του, αποτυπώνει στο χαρτί τις εικόνες από τα μέρη που επισκέπτεται, τη ναυτική ζωή, τους ναυτικούς και τις σχέσεις τους με την πατρίδα τους, τη θάλασσα και τις γυναίκες. Τον Ιούνιο του 1933 κυκλοφορεί την πρώτη του ποιητική συλλογή, με τίτλο Μαραμπού και εισαγωγικό σημείωμα του ποιητή Καίσαρα Εμμανουήλ. Το βιβλίο τυπώνεται σε 245 αντίτυπα, στο τυπογραφείο του περιοδικού Κύκλος.

«Ο φίλος μου ο Μαραμπού»

Με τον Νίκο Καββαδία, «τον ποιητή της αδελφούσνης και των μεγάλων οριζόντων», γνωριστήκαμε στην Αλεξάνδρεια το 1947, θα 'ταν άνοιξη. [...] Ήταν τότε ασυρματιστής στο «Κορινθία», που έκανε τη γραμμή Πειραιά – Αλεξάνδρεια – Τζένοβα – Μασσαλία – Αλεξάνδρεια – Πειραιά. Είχε έρθει μ' ένα γνωστό μου, τον Νίκο Κεραμόπουλο, χημικό, «γιατί δεν ήξερε το δρόμο», μάλλον για να παίρνει κουράγιο, γιατί ήταν πραγματικά ντροπαλός. Πριν ακόμα καθίσει άρχισε ν' απαγγέλλει: Κι εγώ θυμάμαι κάποια δελιανά στις Εθνικές Βιβλιοθήκης τη μεγάλη σάλα.

Ήταν οι πρώτοι στίχοι από το μοναδικό ποίημα που είχα δημοσιέψει στην Αλεξανδρινή Τέχνη (Μάιος 1930). Το μυαλό του ήταν γεμάτο από στίχους λησμονημένων ή αποτυχημένων ποιητών. Μόλις του σύστηνες κάποιον αμέσως απάγγελλε στίχους του. Ήταν ένας τρόπος να γίνεται πιο γρήγορα η ψυχική επαφή. Τον είδα να κάνει το ίδιο με τον Γλαύκο Αλιθέρη και τον Νικόλα Φύλλα. [...] Ο Κόλιας είχε φέρει μαζί του και καμιά δεκαριά αντίτυπα από το Πούσι, που μόλις είχε κυκλοφορήσει. Μου χάρισε ένα αντίτυπο, τα υπόλοιπα ανάλαβα να τα πουλήσω. Γίναν ανάρπαστα από τους φίλους της «Πνευματικής Εστίας». Στρατής Τσίρκας, «Ο φίλος μου ο Μαραμπού», Επτά κείμενα για τον Νίκο Καββαδία, Πολύπτυχο, Αθήνα 1982, σ. 17-20.

Το 1939 παίρνει το δίπλωμα ασυρματιστή, αν και αρχικά ήθελε να γίνει καπετάνιος. Ακολουθεί ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, πηγαίνει στρατιώτης στην Αλβανία και στα χρόνια της Γερμανικής Κατοχής μένει ξέμπαρκος στην Αθήνα. Ξαναμπαρκάρει το 1944 και ταξιδεύει αδιάκοπα ως ασυρματιστής σ' όλο τον κόσμο.

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής εντάχθηκε στο ΕΑΜ με σημαντική δραστηριότητα. Η αδελφή του και ο Σταμάτης Καββαδίας, δικηγόρος και καθοδηγητής στην Κατοχή δηλώνουν ότι πολέμησε στην Αντίσταση μέσα από τις γραμμές του ΚΚΕ και ότι αρχικά δραστηριοποιήθηκε στο ΕΑΜ Ναυτικών και στη συνέχεια στο ΕΑΜ Λογοτεχνών – Ποιητών.

Μέσω του ΕΑΜ Λογοτεχνών γνωρίστηκε με πολλούς πνευματικούς ανθρώπους της εποχής. Το 1943 έγινε μέλος της Εταιρείας Λογοτεχνών. Σε αυτή την περίοδο αρχίζει να γράφει τα αντιστασιακά του ποιήματα, τα οποία έχουν καθαρά πολιτικό περιεχόμενο. «Αθήνα 1943» είναι το πρώτο που το δημοσιεύει με το ψευδώνυμο Α. Ταπεινός στο περιοδικό «Πρωτόποροι» το Δεκέμβρη του 1943. Το πολιτικό κλίμα όμως μετά το Δεκέμβρη του 1944 και την υπογραφή της Συμφωνίας της Βάρκιζας είναι πολύ βαρύ. Οι αγωνιστές της Αντίστασης και οι προοδευτικοί άνθρωποι διώκονται, φυλακίζονται, εξορίζονται και ένα κλίμα ανελέητης τρομοκρατίας προκαλεί συνεχώς θύματα. Μέσα σε αυτή τη μαύρη και αποπνικτική ατμόσφαιρα ο Νίκος Καββαδίας δημοσιεύει στο φύλλο 3 των Ελευθέρων Γραμμάτων το ποίημα Federico Garcia Lorca.

Τον Ιανουάριο του 1947 εκδίδεται η δεύτερη ποιητική συλλογή του Πούσι κι επανεκδίδεται, ύστερα από δεκατέσσερα χρόνια, το εξαντλημένο Μαραμπού από τον Θανάση Καραβία, ο οποίος το Μάρτιο του 1954 θα κυκλοφορήσει και τη

Βάρδια, το μοναδικό πεζό του Νίκου Καββαδία.

Πριν το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967 δίνει μια συνέντευξη στην Πανσπουδαστική. Οι Μάκης Ρηγάτος και Γιάννης Καούνης, μέλη της Δημοκρατικής Νεολαίας Λαμπράκη, τον επισκέπτονται και συζητούν κυρίως για πολιτική. Ο ποιητής έγραψε το ποίημα «Σπουδαστές» και τους το αφιέρωσε.

Το 1972 ο Καββαδίας έγραψε το ποίημά του Guevara. Το ποίημα πρωτοδημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 1975 στο «Θούριο» όργανο του «Ρήγα Φεραίου», νεολαίας του ΚΚΕ-σ.ω.τ. Το είχε δώσει ο ίδιος ο Καββαδίας.

Μετά το θάνατο του, τον Απρίλιο του 1975 κυκλοφορεί η τελευταία του ποιητική συλλογή το Τραβέρσο, στην οποία περιέχεται το ποίημα Guevara. Ο Καββαδίας ήταν κομματικά ανένταχος αν και τον διεκδίκησαν τα κόμματα. Ήταν όμως συνειδητοποιημένος και έντονα πολιτικοποιημένος. Ο ποιητής Νίκος Καββαδίας ήταν ουμανιστής. Η ανθρωπιά του τον οδήγησε στην Αριστερά και όπως γράφει ο Ανδρέας Καραντώνης είναι ο ποιητής που πλάτυνε το Εγώ του και χώρεσε μέσα του το διπλανό του.

Από το τελευταίο ταξίδι του επέστρεψε το Δεκέμβριο του 1974 και αμέσως ξεκίνησε τις προετοιμασίες για την έκδοση της τρίτης ποιητικής συλλογής του, την οποία όμως δεν πρόλαβε να δει τυπωμένη. Πέθανε ξαφνικά στις 10 Φεβρουαρίου του 1975, από εγκεφαλικό επεισόδιο. Στην ατζέντα του βρέθηκαν τρεις στίχοι που ήθελε να τους προτάξει στο Τραβέρσο,

*Μα ο ήλιος εβασίλεψε κι ο αητός απεκοιμήθη /
και το βοριά το δροσερό τον πήραν τα καράβια. /
Κι έτσι του δόθηκε καιρός του Χάρου και σε πήρε.*

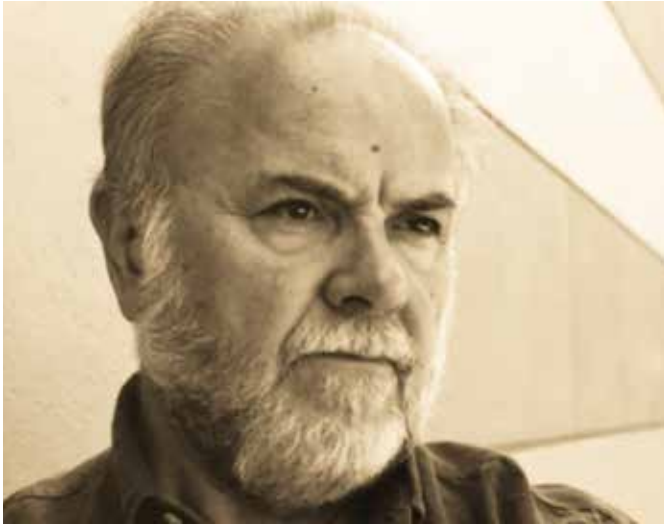
Τρία χρόνια μετά το θάνατό του, ποιήματά του μελοποιήθηκαν από τον Θάνο Μικρούτσικο, στο δίσκο Σταυρός του Νότου. Μέσω αυτών των τραγουδιών, και άλλων που ακολούθησαν, ο Νίκος Καββαδίας έγινε γνωστός στο ευρύτερο κοινό.

Στοιχεία και πληροφορίες για το παρών κείμενο βρίσκο-

νται στο βιβλίο του Μιχάλη Γελασάκη «Ο Νίκος Καββαδίας, ο αρμενιστής ποιητής» Εκδόσεις Αγρα, 1918 και Η ανάλυση του ποιήματος «Mal du depart» έγινε από τον φιλόλογο Κωνσταντίνο Μάντη και βρίσκεται στο διαδικτυακό του μπλοκ <https://latistor.blogspot.com/>, ενώ ο επικήδειος του Χρήστου Παντελίδη, βρίσκεται στο διήγημα «Οι τελευταίες ημέρες του Νίκου Καββαδία» του Φίλιππου Φιλίππου από το αφιέρωμα ΝΙΚΟΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ (1910-1975) στην εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ 8-9 Φεβρουαρίου 2025. Τους ευχαριστούμε για την συνεργασία και την άδεια αναδημοσίευσης μέρος από τα κείμενα τους.

Επιλογές-Επιμέλεια: Π.Νεστορίου, Φεβρουάριος 2025

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ ο δικός μας άνθρωπος

Ο Μιχάλης Γκανάς γεννήθηκε το 1944 στον Τσαμαντά Θεσπρωτίας, ένα χωριό της Ηπείρου, χτισμένο στους πρόποδες της Μουργκάνας, σε ελάχιστη απόσταση απ' τα ελληνοαλβανικά σύνορα. Απάτητα βουνά, απότομες χαράδρες, πλούσια νερά και καταπράσινες ρεματιές περιβάλλουν αυτό το ερημωμένο πλέον μέρος.

Ο Ηπειρώτης Μιχάλης Γκανάς έζησε από μικρός τις σκοτεινές επιπτώσεις της φυγής και του πολέμου. «Κανείς δεν βγαίνει αλώβητος από τις μυλόπετρες της Ιστορίας», έγραφε, και αυτήν τη διαπίστωση την ένωσε από τεσσάρων χρονών, όταν βρέθηκαν μαζί με την οικογένεια να καταφεύγουν, κυνηγημένοι από τον Εθνικό Στρατό από το χωριό τους, στη γειτονική Αλβανία. Κρυμμένοι για καιρό σε μια σπηλιά, πάνω στο βουνό, στη Λακότρυπα, πέρασαν αναγκαστικά τα σύνορα. Ξεκινώντας μια οδύσσεια που θα μείνει στη μνήμη του χαραγμένη για πάντα, μαζί με τις προφορικές αφηγήσεις που άκουγε γύρω του στις καζέρμες που μένανε προσωρινά στη Σκόδρα. «Από τα Μακεδόνικα ακούγονταν κάθε τόσο μοιρολόγια. Τους έρχονταν τα μαντάτα απ' το Γράμμο και το Βίτσι. Οι μανάδες μας κοιτάζονταν αμίλητες, κουνάγαν το κεφάλι». Επειδή η πάμφτωχη Αλβανία δεν μπορούσε να ταΐσει τα ταλαίπωρα μέλη της οικογένειας, μπαίνοντας παράνομα σε ένα πολωνικό φορτηγό βρέθηκαν στη Μεσόγειο, στα στενά του

Το πολωνικό φορτηγό πλοίο «Κοσιούσκο» τον Νοέμβριο του 1949 μετέφερε περί τους 3.000 Έλληνες στην Πολωνία στο λιμάνι της Γδίνιας (Ντάντσιχ). Οι περισσότεροι ήταν από τις παραμεθόριες περιοχές των Νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς και Φλώρινας.

Γιβραλτάρ και κατόπιν της Μάγχης, για να καταλήξουν τελικά στη μακρινή Ουγγαρία.

«Μας φορτώνουν σε μεγάλα καμιόνια. Μετά στο βαπόρι, ένα πολωνέζικο φορτηγό, ήτανε.. Μας ανεβάζουν με βίντζι και τρέμουε, κάποιος λέφτει στη θάλασσα. Κατεβάζουν το φαγητό με αλυσίδες, είμαστε μέσα στο αμπάρι πατείς με πατώ σε.»

Μικρό παιδάκι γίνεται μάρτυρας των εμφύλιων συγκρούσεων και αργότερα έζησε για έξι χρόνια στην Λαϊκή Δημοκρατία της Ουγγαρίας. Ο κόσμος της προσφυγιάς, ο ξεριζωμός και οι τραυματικές αναμνήσεις από την πατρίδα αποτυπώθηκαν στην ποιητική συλλογή Ακάθιστος Δείπνος και στο πεζό Μητριά πατρίδα.

« Στην Ουγγαρία ζούσα μέσα στην οικογένεια, οπότε ήταν δύσκολο να περάσουν τα πολιτικά μηνύματα είτε απ' το σχολείο είτε απ' το κομμουνιστικό κράτος. Όταν γυρίσαμε τον Φεβρουάριο του 1954 στην Ελλάδα είχα την τύχη να μην πάω στις «Παιδοπόλεις». Εκεί, πολλά παιδιά πήγαν απ' το άσπρο στο μαύρο και τρελάθηκαν. Μεγάλο πρόβλημα αντιμετώπισα στην Αθήνα, όταν ήρθα για σπουδές, το 1962. Έβραζε τότε ο τόπος από την αδικία που συνέβαινε στην Αριστερά. Εξορίες, πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων και άλλα με οδήγησαν προς τα εκεί. Ήταν ένα ρεύμα. Βέβαια, ένιωθα πολύ άσχημα απέναντι στον πατέρα μου, που του είχαν πάρει όλη την οικογένεια. Στη συνέχεια, μπορώ να πω πως, χωρίς να οργανωθώ στην Αριστερά, ανήκα σε αυτόν το χώρο» αφηγείται ο ίδιος στο περιοδικό Lifo. «Το πρώτο εξωσχολικό βιβλίο που διάβασα ήταν τα ποιήματα του Καββαδία στη σειρά του Γαλαξία. Τότε ξεκίνησε και το γράψιμο. Πώς και γιατί, δεν μπορώ να το εξηγήσω. Η επαφή με το δημοτικό τραγούδι ήταν καθοριστική. Στο χωριό μου και στη γύρω περιοχή δεν υπήρχαν μουσικά όργανα. Στους γάμους όλοι τραγουδάναν α καπέλα. Λέγαμε, μάλιστα, για τους πολύ καλούς τραγουδιστές ότι «αυτός μπορεί να κάνει έναν γάμο μόνος του». Από κει κι έπειτα έρχεται μόνο του: τα πανηγύρια, τα κορίτσια. Αρχίζεις να συγκεντρώνεις κάποιο υλικό.»

Ο Μιχάλης Γκανάς είχε εκδώσει τις ποιητικές συλλογές «Ακάθιστος Δείπνος» (1978), «Μαύρα Λιθάρια» (1980), «Γυάλινα Γιάννενα» (1989) και «Παραλογή» (1993), «Τα μικρά» (2000), «Ο ύπνος του καπνιστή» (2003) «Αψινθος» (2012). Επίσης, είχε ασχοληθεί με την πεζογραφία, με έργα τα «Μητριά πατρίδα» (2007) και «Γυναϊκών: μικρές και πολύ μικρές ιστορίες» (2010). Η ποίησή του χαρακτηρίζεται από βαθιά συναισθηματική φόρτιση και συχνά αντλεί έμπνευση από την ηπειρωτική παράδοση και τα προσωπικά του βιώματα. Η γραφή του συνδυάζει την απλότητα με την εκφραστική δύναμη, καθιστώντας τον έναν από τους σημαντικότερους σύγχρονους Έλληνες ποιητές. Η τρισεχιλόχρονη ελληνική ποίηση συνεχίζεται αδιάκοπη μέχρι τις μέρες μας, το νήμα της δεν κόπηκε ποτέ. Ζωντανή απόδειξη αποτελεί και ο Μιχάλης Γκανάς, με μια ποίηση απλή και αθόλωτη, με γλώσσα απέριτη, με συγκίνηση, με δεκάδες στίχους που λάμπουν και αρκετά ολοκληρωμένα ποιήματα. Υπάρχουν ποιήματά του, όπως, επί παραδείγματι, η «Χριστουγεννιάτικη ιστορία» από τα Γυάλινα Γιάννενα, που θα είχαν τη θέση τους σε κάθε ανθολογία της ελληνικής ποίησης από τον Όμηρο μέχρι σήμερα, όσο ευσύνοπτη και αν θα ήταν. Ο Γκανάς έχει τη σπάνια ευλογία να αναγνωρίζεται από τους νομοθέτες στον ιδεών την πόλι (Καβάφης) αλλά και από το πλατύ αναγνωστικό κοινό, και μάλιστα όχι μόνο για τους στίχους των τραγουδιών του αλλά και για τα ποιήματα των συλλογών του». Έτσι περιέγραψε ο συγγραφέας και πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης, Σταύρος Ζουμπουλάκης, τον σπουδαίο μας ποιητή και στιχουργό Μιχάλη Γκανά. Η Ελλάδα ήταν

πάντα σκαλισμένη σαν μόνιμος καημός αλλά και σαν στολίδι σε κάθε στίχο που χάραζε, όπως οι παλιοί Ηπειρώτες τεχνίτες τα περίτεχνα κοσμήματα. Η Ελλάδα του Γκανά είχε απογοήτευση αλλά και προσδοκία: «Ετσι ήταν η Ελλάδα πάντοτε, ένας δίσκος με αντίωρα, κανένας δεν τη χόρτασε».

Το 1994 τιμήθηκε με το Β΄ Κρατικό Βραβείο Ποίησης για το έργο του “Παραλογή” και το το 2009 το βραβείο Καβάφη και το 2011 αυτό της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Πέτρου Χάρη για το σύνολο του ποιητικού του έργου. Το 2022 του απονεμήθηκε ο Χρυσός Σταυρός του Τάγματος της Τιμής, ενώ τού δόθηκε τιμητική διάκριση για το σύνολο του έργου του από το Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, το οποίο τελεί υπό την αιγίδα της Ακαδημίας Αθηνών. «Λυρικός, δραστικός και λιτός, αντλώντας τρόπους και ρυθμούς από το δημοτικό τραγούδι και τη λαϊκή λαλιά, ο Μιχάλης Γκανάς είναι ένας ποιητής που μοχλεύει τη συγκίνηση χωρίς ίχνος μελοδραματισμού. Με τα ποιήματα και τα μικρά πεζά του έστησε μια στέρεη γέφυρα ανάμεσα

στον απελθόντα κόσμο της υπαίθρου και τη σύγχρονη ζωή, σηματοδοτώντας ανεξίτηλα τη συλλογική μας ευαισθησία», σημείωσε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά τη διάρκεια της παρασημοφόρησής του. Ωστόσο, πριν από λίγες μέρες είχε προηγηθεί η άγונה εκλογή του στην έδρα της ποίησης της Ακαδημίας Αθηνών. Όταν ρωτήθηκε τι χρησιμεύουν οι ποιητές σε τόσο μικρόψυχους καιρούς, με ύφος σοβαρό, δεν δίστασε να εκδηλώσει τη δυσφορία του γι’ αυτό που συνέβη: «Όλη αυτή η ιστορία με την άγונה εκλογή μου στην Ακαδημία Αθηνών με ενόχλησε γιατί δείχνει μια προχειρολογία και μια ανοργανωσιά. Και προφανώς δεν ταιριάζει όλη αυτή η διαδικασία με το ήθος και το πνεύμα που εκπέμπει αυτό το κατεχοχόν πνευματικό ίδρυμα». Η Ακαδημία Αθηνών εξέλεξε τακτικό μέλος της τον Προκόπη Παυλόπουλο και απέρριψε τον Τίτο Πατρίκιο, τον Μιχάλη Γκανά και τον Νάσο Βαγενά τους κορυφαίους μας εν ζωή ποιητές.

Ο Μιχάλης Γκανάς υπήρξε και σπουδαίος στιχουργός. Ποιήματα και στίχους του μελοποίησαν, μεταξύ άλλων, οι: Μ. Θεοδωράκης, Θ. Μικρούτσικος, Ν. Μαμαγκάκης, Ε. Ρεμπουτσικά, Ν. Ξυδάκης, G. Bregonic, Ara Dinkjan, Ν. Αντύπας, Λ. Μαχαίριτσας, Δ. Παπαδημητρίου, Στάμος Σέμσης. Μερικά από τα γνωστότερα τραγούδια σε ποίηση Μ. Γκανά είναι τα: «Καράβια βγήκαν στη στεριά» (Μουσική: Μίνωας Μάτσας), «Με λένε Πόπη», «Μια τέτοια νύχτα πριν από χρόνια», σε παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου (από το τραγούδι «Πήγαινα τον δρόμο δρόμο) και αφήγηση Χάρη Κατσιμίχα, «Στο Σου Μιτζού», «Της αγάπης σου το ρίσκο», «Του πόθου τ’ αγρίμι», «Χρώμα δεν αλλάζουνε τα μάτια», “Μικρός Τιτανικός” κ.ά. Ποιήματά του μεταφράστηκαν στα γερμανικά, γαλλικά, ιταλικά, ουγγρικά και αλβανικά. από περίοπτους εκδοτικούς οίκους και ακαδημαϊκά κέντρα όπως το Πανεπιστήμιο του Yale..

Στο βιβλιοπωλειο-εκδόσεις Δωδώνη στην Ασκληπιού 3, όπου εργαζόταν συναναστρέφεται τον Δάλλα, τον Κακναβάτο, τον Καψάλη, τον Κακουλίδη, όλη την παρέα των «Κειμένων» του Βλάχου, γίνεται στενός φίλος με τον Χρήστο Μπράβο, με τον οποίο μοιράζεται κοινές αγωνίες, ανοίγει έναν διάλογο με ζώντες και τεθνεώτες, όπως έλεγε ο φίλος του ο Παπαγιώργης, που δεν θα κλείσει ποτέ. Περνούσαν από και ο Ν.Εγγονοπουλος, ο Θωμάς Γκορπας, ο Νίκος Καρούζος, ο Ευγένιος Αρανίτσης, ο Γιώργος Χρονάς, ο Χ. Μεγαληνός, η παρέα μου στον Ακμωνα (θρυλικες εκδοσεις στην Ασκληπιού) ο Βασίλης Χατζηακώβου, ο Μιχ. Κατσαρός, ο Χουλιάρας, ο Χιόνης,. Προσηνής και αυστηρός, γελούσε με την καρδιά του μα είχε και μια μαύρη πίκρα που κουβαλούσε. Μια μέρα

Ήταν παντρεμένος με την εκδότρια Πόπη Γκανά (Εκδόσεις Μελάνη) με την οποία απέκτησε έναν γιο και μια κόρη. Εδώ με την Πόπη και την κόρη του Μυροσίνη.

ήταν Ιούλιος του 1985 περάσαμε απο το βιβλιοπωλείο με την Ελένη, είχε έρθει απο το Μπελογιάννη κι εγώ από την Φρανκφούρτη. Μας δέχτηκε τόσο θερμά, δεν σταματούσε να πολιορκεί την Ελένη με ερωτήσεις για το χωριό. Γίναμε φίλοι. Μια μέρα τον συναντήσαμε να μιλά με τον Μιχάλη Κατσαρό. Περιμέναμε να τελειώσουν την κουβέντα τους, που δεν τέλειωνε ποτέ. Μας βλέπει ο Κατσαρός και τον ρωτάει «ποιοί είναι Μιχάλη οι δυο αυτοί ομορφοί νέοι;» Όταν άκουσε ότι η Ελένη είναι παιδί πολιτικών προσφύγων απο την Ουγγαρία, ήρθε κοντά μας. Μιλήσαμε για τα ξένα. Εβγαλε τα μεγάλα του γυαλιά και διακρίναμε δυο βουρκωμένα μάτια. Μια άλλη μέρα μας σύστησε τον φίλο του απο την Δεσκάτη τον Χρήστο Μπράβο, οι ι στοίχοι του «Μην περπατήσεις/ τούτα τα βουνα/ η μάνα λέει/ δεν κάνει να πατάμε/ πεθαμένους.» θα μας ακολουθούν παντοτινά. Χαθήκαμε όταν έφυγε και πήγε στην διαφήμιση. Τελευταία συνάντηση μας ήταν στις 25 Φεβρουαρίου 2017 στην αίθουσα «Παρνασσός». Η Μαρία Φαραντούρη τραγουδάει Θεοδωράκη, του Χατζιδάκη, Μικρούτσικο, Καραϊνδρου και μπαλάντες του Bob Dylan, του Leonard Coen και του Γκανά. Ρωτάει την Ελένη «ξέρεις να κάνεις πίτες, τις μακεδωνίτικες;» Δώσαμε ραντεβού, μιας και η Ελένη είχε εξελιχθεί και έκανε πεντανόστιμες γυριστές και μπουρέκια. Δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ. Μια εγώ με τα ταξίδια μου στην Κίνα, μια η Ελένη με τα πήγαινε-έλα στην Βουδαπέστη, μια βρήκε και το Covid και ξεχαστήκαμε. Και τώρα που έφυγε έτσι αναπάντεχα πως να δεχτείς «τέτοιο χαμό». Κρατώ τους στοίχους του απο τον «Υπνο του καπνιστή» *Η μάνα μοναχή στο σπίτι / και τα παιδιά στις πολιτείες / το ένα γκαρσόν το άλλο σωφέρ / το τρίτο μετανάστης. –Θά ’ρθω μανούλα νοικοκύρης / με κούρσα κόκκινη και με γραβάτα. –Θά ’ρθεις παιδί μου μουσαφίρης με δυό βρουσούλες στα πικρά σου μάτια.*

Απεβίωσε στην Αθήνα στις 12 Νοεμβρίου 2024, σε ηλικία 80 ετών. Κηδεύτηκε στο Πρώτο Νεκροταφείο Αθηνών στις 15 Νοεμβρίου.

Μιχ. Γκανάς

Παντελής Καρακάσης, Βουδαπέστη Φεβρουάριος 2025

«Η Ελλάδα αγκαλιάζει τους απανταχού Έλληνες»

Παραθέτουμε συνέντευξη που παραχώρησε στο Περιοδικό ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ο Πρέσβυς της Ελλάδας στη Βουδαπέστη κ. Εμμανουήλ Αποστολάκης.

Ποιο είναι το μήνυμα που θα στέλνατε στους Έλληνες της Ουγγαρίας εν όψει του Νέου Έτους;

Θα ήθελα να ξεκινήσω τη συνέντευξή μου στο πρώτο τεύχος του «Ελληνισμού» για το νέο έτος, μεταφέροντας τις ολόθερμες ευχές της ελληνικής πολιτικής και πολιτειακής ηγεσίας, καθώς και τις Πρεσβείας μας, προς τον Ελληνισμό της Ουγγαρίας για μια χρονιά δημιουργική με υγεία, χαρά και πολλές επιτυχίες.

Η δύναμη του Ελληνισμού αντλείται από την αδιάσπαστη ενότητα και ομοψυχία, στοιχεία πολύτιμα στη σημερινή εποχή των πολλαπλών κρίσεων και προκλήσεων. Η Ελλάδα αγκαλιάζει τους απανταχού Έλληνες ως αδιαχώριστο μέρος της εθνικής της υπόστασης, αναγνωρίζοντας τη ζωτική τους συμβολή στην πρόοδο και την ευημερία της.

Θα ήθελα, επίσης, να επαναλάβω αυτό που τονίζω σε όλες τις συναντήσεις με τους ομογενείς μας, ότι δηλαδή η Πρεσβεία και αυτό το χρόνο θα είναι δίπλα τους για να τους συνδράμει, όχι μόνο παρέχοντας τους υψηλού επιπέδου προξενικές υπηρεσίες και εργαζόμενη για την περαιτέρω ενίσχυση των δεσμών τους με τη μητέρα πατρίδα, αλλά και στηρίζοντας κάθε προσπάθεια για την προώθηση των στόχων της

ελληνικής ομογένειας στην Ουγγαρία και των ιστορικών ελληνο-ουγγρικών δεσμών.

Ποια θα θεωρούσατε ως ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη για την ελληνική εξωτερική πολιτική το χρόνο που πέρασε;

Αναμφισβήτητη η επιτυχία της χώρας μας να εκλεγεί και μάλιστα σχεδόν ομόφωνα τον Ιούνιο του 2024, για τρίτη φορά στην ιστορία της (η πρώτη ήταν τη διετία 1952-1953 και η δεύτερη το 2005-2006), ως μη μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, για τη διετία 2025-2026, αποτελεί κορυφαία επιτυχία της ελληνικής διπλωματίας που καταδεικνύει το σημαντικό διπλωματικό κεφάλαιο που διαθέτει η Ελλάδα διεθνώς. Το σύνθημα της προεκλογικής εκστρατείας ήταν τρεις ελληνικές λέξεις με διεθνή χρήση και αυτονόητη κομβική σημασία και βαρύτητα στις διεθνείς σχέσεις: «Διάλογος, Διπλωματία και Δημοκρατία». Αυτό το τρίπτυχο που συμβολίζει την εξωτερική πολιτική αρχών που ακολουθεί η Ελλάδα θα αποτελέσει και την πυξίδα των παρεμβάσεων και πρωτοβουλιών μας καθ' όλη τη διάρκεια της διετούς θητείας μας στο μείζον πολιτικό όργανο του ΟΗΕ.

Από την 1η Ιανουαρίου, η Ελλάδα, σε μία περίοδο ρευστότητας και πολλαπλών προκλήσεων παγκοσμίως, έχει, στην πράξη, καταστεί, μέσω της συμμετοχής της στο Συμβούλιο Ασφαλείας, συμπαραγωγός της διεθνούς πολιτικής για την παγκόσμια αρχιτεκτονική ασφαλείας, με ουσιαστικό λόγο, ρόλο και ευθύνη για τις παγκόσμιες εξελίξεις. Σταθερά προσηλωμένη στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής αρχών και αξιών και στο Διεθνές Δίκαιο, η Ελλάδα έχει ως στόχο να λειτουργήσει ως σταθεροποιητικός παράγοντας, να αποτελέσει τη γέφυρα μεταξύ Βορρά και Νότου, Ανατολής και Δύσης, καθώς και να προωθήσει το σεβασμό του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και την ειρηνική επίλυση των διεθνών διαφορών.

Από την άφιξη σας στην Ουγγαρία δώσατε ειδική βαρύτητα στη δημόσια και πολιτιστική διπλωματία, πετυχαίνοντας να οργανώσετε στην ιστορική Εθνική Βιβλιοθήκη Széchenyi της Βουδαπέστης μια φωτογραφική έκθεση για την Ελλάδα, η οποία προκάλεσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον στη Βουδαπέστη και μάλιστα στη συνέχεια μεταφέρθηκε και σε άλλες χώρες. Τι σχέδια έχει η Πρεσβεία για το επόμενο έτος;

Ήταν πράγματι μια σημαντική πρωτοβουλία της Πρεσβείας η έκθεση «Ποίηση της Πέτρας. Η κλασική Ελλάδα μέσα από τον φακό του Robert McCabe», η επιτυχία της οποίας φαίνεται και από το γεγονός ότι η διάρκειά της παρατάθηκε για έναν επιπλέον μήνα, διαρκώντας συνολικά ένα τρίμηνο και δίδοντας την ευκαιρία στους κατοίκους και επισκέπτες της Βουδαπέστης να ταξιδέψουν, μέσα από τις υπέροχες φωτογραφίες ελληνικών μνημείων του διεθνούς φήμης Αμερικό-νου φωτογράφου Robert McCabe, στην ιστορία, τον πολιτισμό και τη «μαγεία» της Ελλάδας.

Για το πρώτο τρίμηνο του νέου έτους η Πρεσβεία διοργανώνει, για δεύτερη συνεχή χρονιά, μετά από μακροχρόνια απουσία, τη συμμετοχή της στο φεστιβάλ Κινηματογράφου Γαλλοφωνίας της Βουδαπέστης, το οποίο, όπως γνωρίζετε,

Εμμανουήλ Αποστολάκης

Σε εγκάρδιο κλίμα η συνάντηση με τον κ. Πρόσβου

είναι ιδιαίτερα δημοφιλές στην Ουγγαρία και συγκεντρώνει πλήθος κόσμου. Η ελληνική συμμετοχή φέτος θα είναι η ταινία «Φόνισσα», σε σκηνοθεσία κας Εύας Νάθενα, βασισμένη στο ομώνυμο διήγημα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, η οποία σύμφωνα με το αρχικό πρόγραμμα προβλέπεται να προβληθεί στις 7 και 8 Μαρτίου στον εμβληματικό κινηματογράφο Urania της Βουδαπέστης. Όπως και πέρυσι, η Πρεσβεία θα μεριμνήσει για τη δέουσα προβολή της εκδήλωσης και την ενημέρωση των ομογενειακών συλλόγων και φορέων, προκειμένου να έχουν την ευκαιρία οι Ομογενείς μας να παρακολουθήσουν αυτή την όμορφη ταινία.

Και βεβαίως, θα προηγηθούν εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας, την 9η Φεβρουαρίου. Θα είναι μία ευκαιρία να θυμηθούμε τη γνωστή φράση του Σεφέρη «Για κοιτάξετε πόσο θαυμάσιο πράγμα είναι να λογαριάζει κανείς πως, από την εποχή που μίλησε ο Ομηρος ως τα σήμερα, μιλούμε, ανασαίνουμε και τραγουδούμε με την ίδια γλώσσα»

Μιλώντας για πολιτιστικά ζητήματα, ποιός είναι κατά την γνώμη σας ο ρόλος της πολιτιστικής διπλωματίας στην ελληνική εξωτερική πολιτική; Τι εξελίξεις υπάρχουν στο θέμα της επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα ;

Η Ελλάδα προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην πολιτιστική διπλωματία ως έκφραση της ήπιας ισχύος της εξωτερικής της πολιτικής και μέσο προσέγγισης των λαών. Η οικουμενικότητα του Ελληνικού Πολιτισμού και ο ελληνισμός, στη διαχρονία και συγχρονία του, αποτελούν τον συνεκτικό ιστό στην αναζήτηση κοινών καταβολών, ιστορικών δεσμών και διαλόγου, με έμφαση στην καλλιτεχνική δημιουργία, με άλλες χώρες. Στην πτυχή της κλασικής διπλωματίας, τα διμερή Μορφωτικά και Πολιτιστικά Προγράμματα συνεχίζουν να είναι κρίσιμο και χρήσιμο εργαλείο άσκησης πολιτιστικής διπλωματίας, στη δε πτυχή της δημόσιας διπλωματίας, εντασσόμενη στο στρατηγικό όραμα του Υπουργείου Εξωτερικών, ο πολιτισμός, και μάλιστα, πολλαπλασιαστικά, είναι το κατ' εξοχήν πεδίο της ανάδειξης της Ελλάδας και της εξωστρέφειάς της στον διεθνή περίγυρο, ειδικά σε χώρες όπως η Ουγγαρία, με την οποία μας συνδέουν μακροχρόνιοι ισχυροί πολιτιστικοί δεσμοί, όπως

μαρτυρούν και οι έδρες αρχαίων και νέων ελληνικών σπουδών σε επιφανή πανεπιστημιακά ιδρύματα της Ουγγαρίας.

Ως προς το πάγιο αίτημα της χώρας μας για την επιστροφή και επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα προωθείται συντονισμένα από το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, από κοινού με το Υπουργείο Πολιτισμού, τόσο στο πλαίσιο της UNESCO, όσο και με την αρωγή της Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής, αλλά και των ανά τον κόσμο Εθνικών Επιτροπών για την επανένωση των Γλυπτών. Θα ήθελα να τονίσω ότι το αίτημα μας υποστηρίζεται από αδιαμφισβήτητα ιστορικά, επιστημονικά, νομικά και ηθικά επιχειρήματα και συνιστά μία μοναδική περίπτωση σε σχέση με άλλα κλεμμένα έργα τέχνης, καθώς τα Γλυπτά είναι αναπόσπαστα μέρη μιας οικουμενικής καλλιτεχνικής δημιουργίας, η οποία διαμελίστηκε με πολλαπλούς ακρωτηριασμούς. Αυτός είναι ο λόγος άλλωστε που μιλάμε για επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα. Πρόκειται για μια διεκδίκηση οικουμενικού χαρακτήρα, η οποία τα τελευταία χρόνια απολαμβάνει διευρυμένη στήριξη από μεγάλη πλειοψηφία της διεθνούς κοινής γνώμης, ακόμη και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Εξίσου υποστηρικτικά είναι και μια σειρά από ψηφίσματα της UNESCO, του διεθνούς οργανισμού, ο οποίος είναι το κατ' εξοχήν θεσμικό πλαίσιο όπου συζητούνται θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς. Επιπλέον η ύπαρξη του Μουσείου της Ακρόπολης, ενός έργου σύγχρονης τέχνης, το οποίο αναμφισβήτητα συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων μουσείων παγκοσμίως, συνιστά επιπλέον σημαντικό επιχείρημα υπέρ της επανένωσης των Γλυπτών. Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να σημειώσω ότι η Ελλάδα συνεχίζει τις εποικοδομητικές συνομιλίες με το Βρετανικό Μουσείο για το ζήτημα αυτό, ενώ η καταγράφόμενη το τελευταίο διάστημα διεθνώς ενισχυόμενη δυναμική υπέρ εξεύρεσης λύσης σε ανάλογα ζητήματα, όπως εμφανίζεται και από πρόσφατους επαναπατρισμούς Γλυπτών του Παρθενώνα στην Ελλάδα, π.χ. από το Μουσείο του Βατικανού ή το Μουσείο Antonio Salinas στο Παλέρμο, αποτελεί πρόσθετο λόγο αισιοδοξίας ως προς την προοπτική επίτευξης μια αμοιβαίας επωφελούς διευθέτησης του ζητήματος.

Ανδρέας Οικονόμου

Interjú Emmanuel Apostolakis nagykövet úrral

– Mit üzenne a magyarországi görögöknek az új év alkalmából?

– Az „Ellinizmosz” első újévi számában megjelent interjúmat azzal szeretném kezdeni, hogy a görög politikai és állami vezetés, valamint Nagykövetségünk nevében, egészségben, örömben és sikerekben gazdag, boldog új esztendőt kívánjak a magyarországi görögöknek.

A görögség ereje a töretlen egységből és összetartozásból fakad, olyan elemekből, amelyek felbecsülhetetlen értéket képviselnek napjainkban, a rendszeres válságok és kihívások korában. Görögország a szerte a világban élő görögöket saját nemzeti lényegének, elválaszthatatlan részének tekinti, elismerve létfontosságú hozzájárulásukat országunk fejlődéséhez és jólétéhez.

Szeretném megismételni azt is, amit minden, a külföldön élő görögökkel folytatott találkozó alkalmával hangsúlyozok, nevezetesen, hogy a Nagykövetség ebben az évben is mellettük áll, hogy segítse őket, nemcsak azzal, hogy magas színvonalú konzuli szolgáltatásokat nyújt számukra, és azon dolgozik, hogy tovább erősítse az anyaországhoz fűződő kapcsolataikat, hanem azzal is, hogy minden olyan erőfeszítést támogat, amely a magyarországi görög közösség céljainak és a történelmi görög-magyar kapcsolatoknak az előmozdítására irányul.

– A görög külpolitika szempontjából mit emelne ki az elmúlt év eseményeiből?

Kétségtelen, hogy hazánk sikere, hogy 2024 júniusában szinte egyhangúlag, történelme során harmadszor (először 1952–1953-ban, a másodszer 2005–2006-ban) az ENSZ Biztonsági Tanácsának nem állandó tagjává választották Görögországot a 2025–2026-os kétéves időszakra. A görög diplomácia nagy sikere ez, amely azt mutatja, hogy Görögország nemzetközi szinten milyen jelentős diplomáciai tőkével rendelkezik. A választási kampány mottója három olyan görög szó volt, amik nemzetközi szinten is használatosak és magától értetődően kulcsfontosságúak és súlyuk van a nemzetközi kapcsolatokban. „Dialógus, Diplomácia és Demokrácia”. Ez a triptichon szimbolizálja azt az elvközpontú külpolitikát, amelyet Görögország követni fog az ENSZ legfontosabb politikai testületében töltött kétéves megbízási idő alatt, és amely a beavatkozásaink és kezdeményezéseink iránytűje lesz.

Január 1-je óta Görögország – egy olyan időszakban, melyet a világméretű változékonyság és a sokféle kihívás jellemez – a Biztonsági Tanácsban való részvétele révén a gyakorlatban, a globális biztonsági struktúra nemzetközi politikájának társalkotójává vált, és jelentős szerepet és felelősséget vállal a globális fejleményekért. Görögország szilárdan elkötelezett az elveken és értékeken alapuló külpolitika és a nemzetközi jog mellett, és célja, hogy stabilizáló tényezőként működjön, hidat kepezzen Észak és Dél, Kelet és Nyugat között, valamint előmozdítsa az Egyesült Nemzetek Alapokmányának tiszteletben tartását és a nemzetközi viták békés rendezését.

– Ön az érkezése óta különös figyelmet fordított a nyilvános és kulturális diplomáciára, és sikeresen megszervezett egy Görögországról szóló fotókiállítást a budapesti Országos Széchényi Könyvtár épületében, amely nagy érdeklődést váltott ki Budapesten, majd más országokba is eljutott. Milyen tervei vannak a Nagykövetségnek a következő évre?

– Valóban fontos kezdeményezése volt a Nagykövetségnek a „Kőből faragott költészet. A klasszikus Görögország Robert McCabe objektívjén keresztül” című kiállítás, amelynek sikerét mutatja, hogy időtartamát további egy hónappal meghosszabbították, így összesen három hónapig tartott, és a budapesti lakosoknak és látogatóknak lehetőséget adott arra, hogy a nemzetközileg elismert amerikai fotográfus, Robert McCabe görög műemlékekről készített csodálatos fotóin keresztül elutazzanak Görögország történelmébe, kultúrájába és varázslatos világába.

Az új év első negyedében a Nagykövetség hosszú kihagyás után második egymást követő évben szervezi meg részvételét

a Budapesti Frankofón Filmfesztiválon, amely, mint tudják, nagyon népszerű Magyarországon, és sok embert vonz. A filmfesztiválon résztvevő görög alkotás idén „A gyilkos asszony” című film lesz, Eva Nathena rendezésében, Alexandrosz Papadiamantzis azonos című novellája alapján, amelyet az eredeti program szerint március 7-én és 8-án mutatnak be a budapesti, ikonikus Uránia Nemzeti Filmszínházban. A tavalyi évhez hasonlóan a Nagykövetség gondoskodik az esemény megfelelő népszerűsítéséről, valamint a Magyarországon lévő görög egyesületek és intézmények tájékoztatásáról, hogy honfitársainknak lehetőségük legyen megnézni ezt a gyönyörű filmet.

És természetesen ezt megelőzik a február 9-i görög nyelv világnapját megünneplő események és kezdeményezések. Ez jó alkalom lesz arra, hogy emlékünke idézzük Szeferisz híres mondatát: „Nézzétek, milyen csodálatos, hogy Homérosztól napjainkig ugyanazon a nyelven beszélünk, lélegzünk és énekelünk.”

– Ha már a kulturális kérdésekről beszélünk, Ön szerint mi a kulturális diplomácia szerepe a görög külpolitikában? Milyen fejlemények vannak a Parthenon-szobrok visszaszolgáltatásának kérdésében?

– Görögország különös hangsúlyt fektet a kulturális diplomáciára, ami a külpolitika finom eszközeként a nemzetek közötti kapcsolatok erősítésére szolgál. A görög kultúra és a görögség egyetemes értékei, időtálló jellege és a történelem során kialakult kapcsolataink révén, segítenek összekapcsolni minket más országokkal, különös figyelmet fordítva a művészeti alkotásokra. A klasszikus diplomácia keretében a kétoldalú oktatási és kulturális programok továbbra is alapvető és hasznos eszközei a kulturális diplomácia gyakorlásának. A közdiplomácia szempontjából a Külügyminisztérium stratégiájában a kultúra különösen fontos szerepet játszik, és a nemzetközi kapcsolatok előmozdításának kiemelt terepe. Különösen olyan országokban, mint Magyarország, ahol hosszú és erős kulturális kapcsolatokkal rendelkezünk, amit a neves magyar egyetemeken működő ókori és újkörög tanszékek is bizonyítanak.

Ami hazánknak a Parthenon-szobrok visszaszolgáltatására és újraegyesítésére vonatkozó régi követelését illeti, azt a görög Külügyminisztérium a Kulturális Minisztériummal együtt koordinált módon támogatja, mind az UNESCO keretében, mind pedig a Nemzeti Tanácsadó Bizottság és a szobrok újraegyesítésével foglalkozó nemzeti bizottságok segítségével szerte a világon. Szeretném hangsúlyozni, hogy kérésünket vitathatatlan történelmi, tudományos, jogi és erkölcsi érvek támasztják alá, és más ellopott műalkotásokhoz képest egyedülálló esetnek számít, mivel a szobrok egy olyan egyetemes művészeti alkotás szerves részei, amelyet többszörös megcsonkítással feldaraboltak. Végül is ezért beszélünk a Parthenon-szobrok újraegyesítéséről. Ez egy egyetemes jellegű követelés, ami az elmúlt években a nemzetközi közvélemény nagy többségének széles körű támogatását élvezte, még az Egyesült Királyságban is. Hasonlóan támogató az UNESCO, a kulturális örökséggel kapcsolatos kérdések megvitatásának intézményes keretét képező nemzetközi szervezet számos határozata, továbbá a szobrok újraegyesítése mellett szól az Akropolisz Múzeum megléte, amely egy kortárs építészeti alkotás, és amely kétségtelenül a világ egyik legjelentősebb műzeuma, amely további fontos érvként szolgál a Szobrok újraegyesítése mellett. Végül megjegyzem, hogy Görögország folytatja az építő jellegű tárgyalásokat a British Múzeum vezetésével ebben a kérdésben. A közelmúltban tapasztalható nemzetközi irányvonal, amely a megoldások keresését támogatja hasonló ügyekben – például a Parthenon-szobrok visszaszolgáltatása a Vatikáni Múzeumtól vagy a palermói Antonio Salinas Múzeumtól – további okot ad az optimizmusra, hogy kölcsönösen előnyös megállapodás születhessen az ügy rendezésére.

Andreas Oikonomou

Détári Lajos: Majdnem görögöknek tekintettük magunkat

Détári Lajos, Szakulisz Nikosz

Esterházy Márton, Boda Imre, Détári Lajos, Agárdi Szpirosz

A Görög Intézet MTK-stadionban tartott sporttörténeti konferenciáján bemutatták a magyar–görög futballkapcsolatok történetét.

Magyar–görög és magyar–ciprusi kapcsolatok a labdarúgásban címmel tartott csütörtökön szakmai konferenciát a Görög Intézet az Új Hidegkuti Nándor Stadionban. Felidézte görögországi emlékeit Esterházy Márton, az AEK Athén és a Panathinaikos korábbi csatára, Boda Imre, a Vólosz és az OFI Kréta régebbi játékosa, valamint Détári Lajos, akit 1988-ban úgy igazolt át az Olympiakosz az Eintracht Frankfurttól, hogy az érte kifizetett 18 millió márkánál többet klubok addig csak Diego Maradonáért és Ruud Gullitért adtak ki.

Esterházy Márton, Boda Imre, Détári Lajos, Agárdi Bendegúz Szpirosz (Fotó: Csillag Péter)

„Nagyon szép két évet töltöttem Görögországban, azóta is szívesen járok oda nyaralni. Meglepődve láttam, hogy miután az Olympiakoszhoz szerződtem, a repülőtéren hatalmas tömeg várt, aztán Pireuszban is tízezrek fogadtak. Mondtam, várjatok, még nem is rúgtam labdába. Feleségem meg is ijedt kissé, hogy mi lesz ezentúl, nem tudunk nyugodtan kimenni az utcára? Éreztem a görögök szeretetét, ma is érzem. Kicsit úgy tekintettek rám, mintha valami földönkívüli lennék. Magyarok vagyunk, persze, de mi, kinti magyar játékosok majdnem görögöknek tekintettük magunkat, annyira jól

éreztük magunkat. Átvettük a kinti életmódot, megtanultuk a nyelvet, a mai napig beszéljük” – mondta a bajnoki ezüsttel és kupapárral emlékeztessé tett görögországi időszakáról Détári Lajos, a 61-szeres magyar válogatott korábbi középpályás.

Érdekfeszítő előadást tartott Szakulisz Nikosz, aki Görögországban több magyar edző, így az Olympiakosznál Kemény Tibor és Bukovi Márton, a Panathinaikosznál Puskás Ferenc tolmácsa volt. A délelőtti szekcióban Agárdi Bendegúz Szpirosz intézményvezető köszöntője után Sipos Jenő, a Magyar Labdarúgó-szövetség szóvivője, Koranisz Laokratisz, az országgyűlés görög nemzetiségi szószólója és Hristodoulou Konstantinos, a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának elnöke mondott beszédet. Tobak Csaba, a Fradi Múzeum igazgatója a klub történetében fontos szerepet játszó Malaky fivérekről, Mihályról és Jánosról, valamint a Fradi-sast tervező képzőművész-sportemberről, Manno Militadeszről érkezett.

Dénes Tamás futballtörténész, a Nemzeti Sport korábbi főszerkesztője a Görögországban és Ciprusban dolgozó magyar edzők munkásságát mutatta be az 1920-as évektől az 1960-as évekig. Szakály Sándor történészprofesszor, a Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár főigazgatója Manno Militadesz és Manno Leonidasz tevékenységének kultúr-történeti hátterét mutatta be. Videós prezentáció keretében ismertette Künsztler József, a görög és a ciprusi futball építőmestere életét

és pályafutását Androulakis Manos sportújságíró. Labdarúgás a magyarországi görög politikai emigrációban címmel tartott előadást Agárdi Bendegúz Szpirosz, majd Joó Alfréd MTK-klub-történész, az esemény moderátora a görög futballal kapcsolatba kerülő magyar edzők, játékosok sírjairól beszélt, mielőtt Klicasz Szpirosz Sztotirisz, az Index sportújságírója vázolta a görög és ciprusi földön 1990 után aktív labdarúgók történetét.

Köszönjük Csillag Péter (Nemzeti Sport) hozzájárulását a cikk megjelenéséhez.

Sok érdeklődő volt a rendezvényen

Εις μνήμην των 50 χρόνων από την τουρκική κατοχή της Κύπρου

Εις μνήμην των 50 χρόνων από την τουρκική κατοχή της Κύπρου, στις 24 Νοεμβρίου 2024, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στη Βουδαπέστη, η οποία διοργανώθηκε από την Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Βουδαπέστης σε συνεργασία με το Ελληνικό Ινστιτούτο.

Ακολούθησε μουσική εκδήλωση υπό τον τίτλο: «Δωδεκάχορδον» με τους Νότη Γεωργίου και την Σούζαν Μάρκου καθώς και έκθεση φωτογραφίας υπό την διοργάνωση της Κυπριακής Πρεσβείας Βουδαπέστης.

Επισημαίνουμε ότι η συναυλία "Δωδεκάχορδον" του Νότη Γεωργίου και της Σούζαν Μάρκου διοργανώθηκε μέσα στα πλαίσια της σειράς εκδηλώσεων "Κύπρος 50 Χρόνια υπό τουρκική κατοχή" υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στη Βου-

Ομιλος Μαυρομάτης

δαπέστη. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος της Ελλάδος κ. Εμμανουήλ Αποστολάκης, ο Εκπρόσωπος των Ελλήνων στο Ουγγρικό Κοινοβούλιο κ. Κοράνης Λαοκράτης, ο Πρόεδρος της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Ουγγαρίων κ. Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, ο Διευθυντής του Ελληνικού Ινστιτούτου κ. Σπύρος Μπ. Αγκάρντι και ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Όμιλος Μαυρομάτης.

(α.οικ)

Εμμανουήλ Αποστολάκης

Σούζαν Μάρκου, Νότης Γεωργίου

Παρουσίαση βιβλίου στο Kossuth Klub

Με την συνεργασία του Εκδοτικού Οίκου L'Harmattan και του Ελληνικού Ινστιτούτου, παρουσιάστηκε στο Kossuth Klub στις 7 Φεβρουαρίου το βιβλίο με τίτλο: «Η επανάσταση

Αρхимήδης Σιδηρόπουλος, Markó György, Σπύρος Αγκάρντι, Cseh Gergő Bendegúz

του 1956 ο απελευθερωτικός αγώνας και η ελληνική πολιτική μετανάστευση». Εκ μέρους του εκδότη, ο αρχισυντάκτης Péter Váradi παρουσίασε στο κοινό την συνεργασία του Ελληνικού Ινστιτούτου με τον εκδοτικό οίκο L'Harmattan. Ο Σπύρος Μπ. Αγκάρντι, επικεφαλής του Ελληνικού Ινστιτούτου, στην χαιρετιστήρια ομιλία του, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στην σχέση μεταξύ της επανάστασης του 1956 και της ελληνικής μετανάστευσης που είναι ακόμη και σήμερα ένα ευαίσθητο θέμα. Ο Gergő Bendegúz Cseh, Γενικός Διευθυντής των Ιστορικών Αρχείων των Υπηρεσιών Κρατικής Ασφάλειας, μίλησε για περαιτέρω ευκαιρίες συνεργασίας μεταξύ του Ελληνικού Ινστιτούτου και των Αρχείων. «Στόχος μας, είπε δεν μπορεί να είναι άλλος, από το να βοηθήσουμε στην αντιμετώπιση της οδυνηρής κληρονομιάς της ιστορίας με την πρόθεση μιας ειλικρινούς συνομιλίας χωρίς ταμπού». Ο Αρχιμήδης Σιδηρόπουλος μίλησε επίσης για τις δυσκολίες που αντιμετώπισε ο ίδιος προσωπικά την δεκαετία του 1980 και για το πώς η ελληνική κοινότητα, ήταν τότε απορριπτική για την έρευνά του.

(α.οικ)

40 χρόνια από τον θάνατο του Μάρτον Μπούκοβι

Με αφορμή την 40ή επέτειο από τον θάνατο του Μάρτον Μπούκοβι πραγματοποιήθηκε, στις 11 Φεβρουαρίου το πρωί, εκδήλωση "εις μνήμην του" στον τάφο του, στο "Νέο Δημόσιο Κοιμητήριο της Βουδαπέστης". Επρόκειτο για μια πρωτοβουλία του Alfréd Joó, ιδρυτή του Ουγγρικού Συλλόγου «Απόδοσης τιμών εις μνήμην πρώην ποδοσφαιριστών». Στον βίο και το έργο του επιφανή Ούγγρου ποδοσφαιριστή και προπονητή Μάρτον Μπούκοβι αναφέρθηκαν με εγκωμιαστικές ομιλίες: ο György Pallag, Πρόεδρος της Αθλητικής Ένωσης Αποδήμων Ούγγρων Καρπαθίας, ο Csaba Tobak, Διευθυντής του Μουσείου της Ferencvaros και ο Mihály Rózsa, μέλος του Συλλόγου Φίλων της MTK.

Ο Μάρτον Μπούκοβι το 1965 ήρθε στον Ολυμπιακό Πειραιώς. Είχε πολλά χρόνια να πάρει πρωτάθλημα η ομάδα. Τον περίμεναν ως σωτήρα και τελικά δεν απογοητεύτηκαν. Τις επόμενες δύο χρονιές οι Πειραιώτες κατέκτησαν το πρω-

Αναμνηστική φωτογραφία στον τάφο του Μάρτον Μπούκοβι

τάθλημα και θυμούνται πάντα τον «θείο Μάρτσι» με τον μεγαλύτερο σεβασμό.

Στην εκδήλωση εκπροσωπήθηκε και το Ελληνικό Ινστιτούτο και τοποθέτησε εις μνήμην του λουλούδια στον τάφο.

Αιωνία του η μνήμη!

(α.οικ)

Διεθνές Συνέδριο για το Βυζάντιο

Υπό τον τίτλο "Byzanz und das Abendland - Byzance et l'Occident" 18-21 Νοεμβρίου 2024, διοργανώθηκε διεθνές συνέδριο από την Ουγγρική Εταιρεία Βυζαντινών Σπουδών με την συνεργασία του Ελληνικού Ινστιτούτου. Στις 21 Νοεμβρίου το Κέντρο Ελληνολογίας φιλοξένησε μεταξύ άλλων διαλέξεις με θέμα τα Νέα Ελληνικά. Την συνεδρίαση άνοιξαν ο Εμμανουήλ Αποστολάκης, Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Ουγγαρία, ο Λαοκράτης Κοράνης, Εκπρόσωπος της Ελληνικής Εθνότητας στο Ουγγρικό Κοινοβούλιο και ο Σπύρος Μπ.Αγκάρντι, Διευθυντής του Ελληνικού Ινστιτούτου. Μεταξύ των ομιλητών ήταν και ο Δημήτριος Λέτσιος, πρώην πρέσβης της Ελλάδας στην Ουγγαρία

Παραθέτουμε ομιλητές και θέματα διαλέξεων του Διεθνούς Συνεδρίου :

Δημήτριος Λέτσιος, πρώην πρέσβης της Ελλάδας στην Ουγγαρία

Fokasz Nikosz: Από τη νοσταλγία, στην επαγγελματική σταδιοδρομία: Παράγοντες επαναπατρισμού των πρώην προσφυγόπουλων

Szebehleczy Borbála: Ιστορία του θησαυρού του Μάρια Τζέλ - έμμετρη επιστολή του Γεωργίου Ζαβίρα, 1786

dr. Solti Dóra: Ζητήματα μετάφρασης και έκδοσης της ελληνικής λογοτεχνίας στην Ουγγαρία

Δημήτριος Λέτσιος : "Religious Minorities at the Byzantine-Arab Frontier: Assimilation and Population Transfer in Defence Strategiew (7th - 9 th Centuries)".

Vincze Xénia, a Görög Intézet tudományos munkatársa "A görög menekültek ünnepei - az OXI évfordulója"

Irini Lagani: Η συμβολή της Ελληνίδας στην επανάσταση του 1821

Nike Koutrakou: Montesquieu, Byzance, et le principe de modération en politique

Eleni Volonaki: Ερμηνευτική ανάλυση του Προλόγου του Νικηφόρου Βασιλάκη στο έργο του Orationew et Epistolae Delbó L. Katalin: Η "έκφρασις" της πρωταγωνίστρας στο μυθιστόρημα του Νικήτα Ευγενιανού

Keisz Ágoston: Ungvárnémeti Tóth László's Ancient Greek Poetry (1818) and the Greek Enlightenment

Palágyi Tivadar: Ζήτω η Ελλάδα - Longue vie á notre Sultan!: Ο ελληνόφωνος και γαλλόφωνος τύπος στη Θεσσαλονίκη προς το τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

(α.οικ)

RIZEΣ, a görög fiatalok nagyszerű előadása

A magyarországi görögség elmúlt hetvenöt évét dolgozta fel a "RIZEΣ" című előadás a harmadik generációs görögök szemszögéből, melyet először 2023. december 10-én, második alkalommal, kisebb változtatásokkal pedig 2025. január 12-én az Eötvös10 Művelődési Ház Kamaratermében láthattunk.

A műsorban közösségünk fiatal tagjai mutatták meg, mit jelent számukra görög gyökerekből táplálkozni, mi az a megfoghatatlan kötelék közöttük, ami összeköti őket.

A „Köszönjük, Magyarország” című dokumentumfilmből kiragadott részletek által könnyen párhuzamot lehetett vonni az első és a harmadik generációs görögök kulturális élete között.

Az est részeként egy rövid videóban, melyet Kapareli Theano rendezett, rendkívül sikeres fiatal görög sportolók is bemutatkoztak.

Desypris Achilleas saját szerzeményét, valamint Grondahl „Spanyolos” című művét játszotta zongorán. Fülöp Kiara „Küzdelmek” címmel kortárs táncprodukciót adott elő. Bokros-Mokalisz Fedra gitárkíséréssel énekelt. Klarinéton játszott Kujumdzisz Kira, Stand Up előadást tartott Radisz Agapi. Magyar Elektra és Radisz Afrodité ének-produkcióval készültek, az őket kísérő zenekar tagjai pedig Kárpáti Dániel, Mantzourakis

Nikolas, Mokalisz Jorgosz, Pilti Marilia és Sárkány Bettina voltak. Az esten a Beloiannisi táncsoport tradicionális iproszi táncokat, a Helidonaki táncgyűttes pedig modern feldolgozású trák táncot mutatott be.

A programot, amelyben több, mint ötven görög fiatal közreműködésével valósult meg, Thomou Zoi és a Terézvárosi Görög Nemzetiségi Önkormányzat, valamint a Fővárosi Görög Önkormányzat szervezte.

Thomou Zoi

Είμαστε υπερήφανοι , που είμαστε Έλληνες!

Το πνεύμα της ΕΠΟΝ αναβίωσε

Ορέστη συνέβαλαν ώστε η βραδιά να μείνει αξέχαστη. Η μουσική συνοδεία του Γιώργου Κολλάτου και του Γιώργου Λακάκη ολοκλήρωσε τη γιορτινή ατμόσφαιρα.

Τέσσερα χρώματα και τέσσερις λέξεις συναντήθηκαν στη σκηνή για να εκφράσουν όλα όσα αντιπροσώπευε η ΕΠΟΝ:

Το κόκκινο για την ελευθερία
Το μπλε για την αδελφοσύνη
Το λευκό για την ειρήνη
Το πράσινο για την ελπίδα

Με ευγνωμοσύνη ανατρέχουμε σε μια αξέχαστη βραδιά που έχτισε γέφυρα μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος. Οι ιδέες της ελπίδας, της ελευθερίας, της ειρήνης και της αδελφοσύνης ζωντάνεψαν μέσα από τραγούδια, ποιήματα και χορούς, ενώ οι νεαροί ερμηνευτές μας τίμησαν και με ενθουσιασμό μετέφεραν την κληρονομιά της ΕΠΟΝ.

Η παιδική ομάδα του Θεάτρου «Αμφιθέατρο» παρουσίασε την παράσταση με μεγάλη επιτυχία, υπενθυμίζοντάς μας ότι οι ιδέες της ιστορίας μπορούν να ζήσουν μόνο αν βρουν θέση στις καρδιές των νέων.

Ο εντυπωσιακός χορός της Κιάρα Φουλοπ, η παραδοσιακή χορογραφία του Πολιτιστικού Συλλόγου Μπελογιάννη, το κλαρινέτο της Κίρας Κουγιουμτζής, η ζεστή μουσική ερμηνεία της Μύρτω Βόντλη και το συγκινητικό τραγούδι του Λακάκη

Αυτές οι ιδέες δεν είναι απλά λέξεις, αλλά μια κληρονομιά που οφείλουμε να διατηρήσουμε ζωντανή. Η παιδική ομάδα του Θεάτρου «Αμφιθέατρο» το έκανε απόψε με αξιοπρέπεια, ψυχή και ταλέντο, κερδίζοντας το θερμό χειροκρότημα του κοινού.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι η παράσταση των παιδιών του Αμφιθέατρου ήταν αφιερωμένη στη μνήμη των θυμάτων των Τεμπών.

Ευχαριστούμε θερμά τους εκπαιδευτικούς Παρασκευή Κλείτσα Κολλάτου, Μιράντα Κύπρου, Χριστίνα Τσαρούχα και Φώτη Κολλάτο.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν η χορωδία των «Καρυάτιδων», το χορευτικό συγκρότημα «Ελληνισμός» και η Σοφία Γιοβατζή. Τους συγχαίρουμε και τους ευχαριστούμε ιδιαίτερα!

Ευχαριστούμε όλους όσους συμμετείχαν και βοήθησαν να μεταφέρουμε αυτό το μήνυμα όλοι μαζί!

(α.οικ)

Μεγαλειώδης αντικατοχική συναυλία για τα 50 χρόνια από την τουρκική εισβολή και κατοχή της Κύπρου

Συναυλία με την παρουσία του Ορχηστρικού Συνόλου της Φιλαρμονικής Δήμου Τυρνάβου και της Χορωδίας Πλαταμώνα «Ηρακλείδες», υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση και μαεστρία του κ. Θέμη Σαμαντζή. Στην εκδήλωση συμμετείχαν επίσης οι καλλιτέχνες: κ. Παναγιώτης Κράιας (τραγούδι), κ. Βαγγέλης Τσιαπλές (μπουζούκι), κ. Γιάννης Κατσανούλης (κιθάρα) και κ. Γιάννης Μακρυγιάννης (κρουστά) Ιωάννης Χαλάτσης (πλήκτρα).

Το γυμνάσιο Λιτοχώρου και το Πολιτιστικό σύλλογο ελλήνων Μπελογιάννη.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, η Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ουγγαρία και η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων του Κομπάνια στη Βουδαπέστη συνδιοργάνωσαν την Παρασκευή 29 Νοεμβρίου στο Πολιτιστικό Κέντρο Kőgyösi Csoma Sándor μία μεγαλειώδη συναυλία, η οποία πλαισιώθηκε από μία έκθεση φωτογραφίας με υλικό από το Αρχείο του Γενικού Τμήματος Πληροφοριών (ΓΤΠ).

Στην εκδήλωση παρέστησαν, μεταξύ άλλων, ο Πρέσβης της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Όμηρος Μαυρομμάτης, ο Αντιδήμαρχος του Κομπάνια κ. Dr. Matrai Gábor, ο Πρόεδρος των Ελλήνων του Κομπάνια κ. Γιώργος Κολλάτος, εκπρόσωποι φορέων της πόλης και ο Διευθυντής του Ελληνικού Ινστιτούτου κ. Σπύρος Αγκάρντι.

Η κρατική τηλεόραση κάλυψε την εκδήλωση, η οποία αποτέλεσε έναν σημαντικό πολιτιστικό θεσμό για την ελληνική και κυπριακή κοινότητα της Ουγγαρίας.

(α.οικ)

Γιώργος Κολλάτος και ο Πρέσβης της Κύπρου Όμηρος Μαυρομμάτης

«Ηρακλείδες»

Κοπή βασιλόπιτας: Καλή χρονιά

Σύσσωμος ο Ελληνισμός της Ουγγαρίας, γιόρτασε και φέτος το τόσο όμορφο έθιμο της κοπής της βασιλόπιτας διατηρώντας πιστά τις παραδόσεις μας

Κοπή βασιλόπιτας στην Ελληνική Πρεσβεία

Κοπή Βασιλόπιτας στη Νγίregyháza

Κοπή της παραδοσιακής βασιλόπιτας στο 18ο Διαμέρισμα της Βουδπέστης

Κοπή βασιλόπιτας στην Κυπριακή Πρεσβεία

Κοπή Βασιλόπιτας στο Μπελογιάννης

Beszámoló a diszkriminációs foglalkozásról

Az iskolánkban megtartott diszkrimináció ellenes foglalkozásunk nagy érdeklődésre tett szert, 18 tanulóknak vett részt a workshopon. Az Anthropolis Egyesület által kidolgozott EM-POWER program témái között szerepelt a mindennapi rasszizmus, a mikroagressziók, a médiaprezentáció, továbbá a gyűlöletbeszéd és szólásszabadság közti különbségek. Emellett beszélgettünk Magyarország nemzetiségeiről az egyéni és a kollektív nemzetiségi jogokról, továbbá információt gyűjtöttünk a magyarországi görög és roma nemzetiséghez tartozó neves személyekről. A fiatalok érdeklődéssel végezték az interaktív feladatokat, bátran kifejtették véleményüket az egyes kérdésekről, kulturált keretek között vitáztak. A program végén kisebb csoportokban diszkrimináció ellenes plakátokat készítettek. Nagy örömmel szolgált, hogy távolabbi városokban élő tanítványaink is részt vettek a workshopon. A foglalkozás erősítette a tanulói közösségünket is.

A foglalkozás erősítette a tanulói közösségünket

2025. február 28-án pénteken sikeresen lezajlott az év első bázisintézményi szemináriuma iskolánkban, melynek témája a belső nyelvi mérés volt a bookwidgets alkalmazás segítségével. A továbbképzésen a más iskolákban idegen nyelvet oktató kollégákon kívül a Nemzetiségi POK is képviseltette magát. Az első részben Kakukné dr. Partics Krisztina intézményvezető mutatta be részletesen iskolánk belső nyelvi mérési rendszerét, majd az ezt követő gyakorlati részben Vengrinyák Edit ismertette meg a résztvevőkkel a bookwidgets alkalmazást, különösen a belső nyelvi mérés során használt feladattípusokat.

A résztvevők elégedetten távoztak, melyet írásban is kifejeztek a program végén kitöltött elégedettségmérő kérdőíveken:

„Nagyon sok újat tanultam, sok kedvességet kaptam! Köszönöm! Csak így tovább!”

Kakukné dr. Partics Krisztina

„Barátságos és innovatív, köszönöm szépen!”
„Gyönyörű környezetben, hasznos elméleti és gyakorlati ismereteket nyújtottak a felkészült előadók.”
„Jól adaptálható jó gyakorlat! Gratulálok!”
„Nagyon színvonalas, innovatív, sok-sok tudást sikerült átadásra. Praktikus, hasznos és jól használható gyakorlat került megtartásra. Nagy gratula!!”

Sikeresen lezajlott az év első bázisintézményi szemináriuma iskolánkban

Ελλήνων ποιητών. Ακούστηκαν επίσης κομμάτια του Μ.Χατζιδάκι μαζί με ένα δημοτικό νανούρισμα της Μ.Ασίας με την υπέροχη φωνή της Κωνσταντίνης Καράμπα και τη συνοδεία της Σταυρούλας Αυγουροπούλου στο πιάνο.

Τη βραδιά τίμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος της Ελλάδος στην Ουγγαρία κ. Εμμανουήλ Αποστολάκης μαζί με την κ. Ευαγγελία Καγκάδη, ο Πρόεδρος της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Ουγγαρίας, κ. Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, καθώς και η επικεφαλής της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Πανεπιστήμιο ΕΛΤΕ κ. Ντόρα Σόλτι.

Η εκδήλωση τέλεσε υπό την αιγίδα της Ελληνικής Πρεσβείας στην Ουγγαρία.

Συγχαρητήρια σε όλα τα παιδιά!

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας στις 9 Φεβρουαρίου το σχολείο μας γιόρτασε τη μέρα με τον καθιερωμένο Διαγωνισμό Απαγγελίας που διοργανώνει κάθε χρόνο. Φέτος το θέμα του διαγωνισμού ήταν "Παιδί, Νέοι, Νεότητα" ενώ η εκδήλωση ήταν αφιερωμένη στη μνήμη της πρώτης διευθύντριας του σχολείου μας, κ. Βαγγελιώς Τσαρούχα που έφυγε πρόσφατα.

Φιλοξενηθήκαμε στον όμορφο χώρο του Αναγνωστηρίου της Βιβλιοθήκης Ξένων Γλωσσών, όπου ακούστηκαν ποιήματα του Ελύτη, Ρίτσου, Σεφέρη, Καρυωτάκη, Σαραντάρη, Βρεττάκου, Αναγνωστάκη, Ρώτα και πολλών άλλων σπουδαίων

Έχει γίνει παράδοση, τα τελευταία χρόνια να γιορτάζουμε την Τσικνοπέμπτη στο χωριό Μπελογιάννης, μαζί με τους μαθητές και τους δασκάλους του χωριού. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, μετά από πρόσκληση του Σχολείου Νίκος Μπελογιάννης, ταξιδέψαμε στις 20 Φεβρουαρίου στο ελληνικό χωριό, μικροί και μεγάλοι μαθητές, καθώς και οι εκπαιδευτικοί του Σχολείου Μανώλης Γλέζος, για να χαρούμε, να φάμε και να διασκεδάσουμε μαζί, τιμώντας τα ήθη και τα έθιμα των Αποκριών. Ήταν ωστόσο η πρώτη φορά που το σχολείο μας όρισε τη μέρα αυτή ως μέρα λαογνωσίας.

Όταν φτάσαμε, οι δύο διευθύντριες των ελληνικών σχολείων, Μάχη Δημανόφσκα και Χριστίνα Πάρτιτς Κάκουκ, χαιρέτησαν σύντομα τους παρευρισκόμενους, εκφράζοντας τη χαρά της συνεργασίας των δύο σχολείων.

Οι δάσκαλοι του Σχολείου Νίκος Μπελογιάννης μας δέχτηκαν με μεγάλη αγάπη και πεντανόστιμα φαγητά. Φρεσκοψημμένα σουβλάκια, τζατζίκι, χτυπητή, μελιτζανοσαλάτα και άλλες νοστιμιές μας περίμεναν. Η τσίκνα του κρέατος πλημύρισε το γήπεδο του χωριού. Μετά το μεσημεριανό γεύμα, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί των δύο σχολείων χορέψανε

Vengrinyák Edit, Χριστίνα Πάρτιτς, Μάχη Δημανόφσκα

μαζί ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς με χαρά και όρεξη. Στη συνέχεια ακολούθησαν διάφορες δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα, τα μικρά παιδιά ασχολήθηκαν με χειροτεχνίες, φτιάχνοντας διάφορες αποκριάτικες μάσκες, ενώ τα μεγαλύτερα παιδιά εξερεύνησαν τα αξιοθέατα του χωριού, μαθαίνοντας πολλές πληροφορίες για την ιστορία του, με τη βοήθεια της εφαρμογής Actionbound. Σε μικρές ομάδες ακολούθησαν την ψηφιακή ξενάγηση και τις ασκήσεις της εφαρμογής, κάνοντας μια ευχάριστη βόλτα στο χωριό απαντώντας ταυτόχρονα στις ερωτήσεις του κουίζ. Μας βοήθησε και ο καιρός. Παρόλο που είχε ήλιο με δόντια, το σημαντικότερο ήταν ότι είχαμε λιακάδα.

Μετά από το παιχνίδι, η διευθύντρια του Σχολείου Νίκος Μπελογιάννης απένειμε διπλώματα στις πρώτες τρεις καλύτερες ομάδες του παιχνιδιού. Στο τέλος, όλοι οι συμμετέχοντες πήραν από μια σοκολάτα.

Μετά από τον αποχαιρετισμό, με λίγη κούραση αλλά με πολλή χαρά στην καρδιά μας, γυρίσαμε πίσω στη Βουδαπέστη.

Vengrinyák Edit

Füstös Csütörtök 2025

Hagyományá vált, hogy a Füstös Csütörtököt Beloianisz községben ünnepeljük a falu tanulóival és pedagógusaival. Ahogy a korábbi években is, úgy az idén is, a Nikosz Beloianisz Iskola meghívására február 20-án a görög faluba látogattunk kis és nagy tanulóinkkal, valamint pedagógusainkkal, hogy együtt örvendjünk, étkezzünk, mulassunk, megtisztelve ezzel a Füstös Csütörtök hagyományát. Első alkalom volt azonban, hogy ezt a napot iskolánk népszerű nappá nyilvánította.

Amikor megérkeztünk, a két iskola intézményvezetője röviden köszöntötte a résztvevőket, kifejezve örömeiket a két iskola együttműködése miatt.

A Nikosz Beloianisz pedagógusai nagy szeretettel és igen finom ételekkel fogadtak minket. Frissen sült szuvláki, tzatziki, sajt- és padlizsánkrém, valamint egyéb más finomságok vártak minket. A sülő hús illata töltötte be a falu sportpályáját. A finom ételek után a két iskola tanulói és pedagógusai boldogan és jókedvűen együtt táncoltak görög néptáncokat. Ezt követően különböző tevékenységek várták a tanulókat. A kisgyerekek kézműveskedéssel foglalkoztak, különféle farsangi maszkokat készítettek. A nagyobb gyerekek felfedezték a falu látnivalóit, sokféle információt megtudva annak történetéről az Actionbound program segítségével. Kis csapatokban kö-

vették az alkalmazás digitális idegenvezetését és feladatait, miközben egy nagy sétát tettek a faluban. Az időjárás is a segítségünkre volt. Annak ellenére, hogy hideg volt, a legfontosabb mégis az volt hogy gyönyörű napsütéses idő volt.

A játék után a Nikosz Beloianisz Iskola igazgatója oklevelet adott át az első három helyezést elért csoportoknak. Végül minden résztvevő kapott egy kis csokit ajándékba.

A búcsúzkodás után egy kicsit fáradtan, de boldogsággal a szívünkben tértünk vissza Budapestre.

Vengrinyák Edit

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΙΣ ΡΙΖΕΣ ΜΑΣ – (ΠΡΟΒΟΛΕΣ)

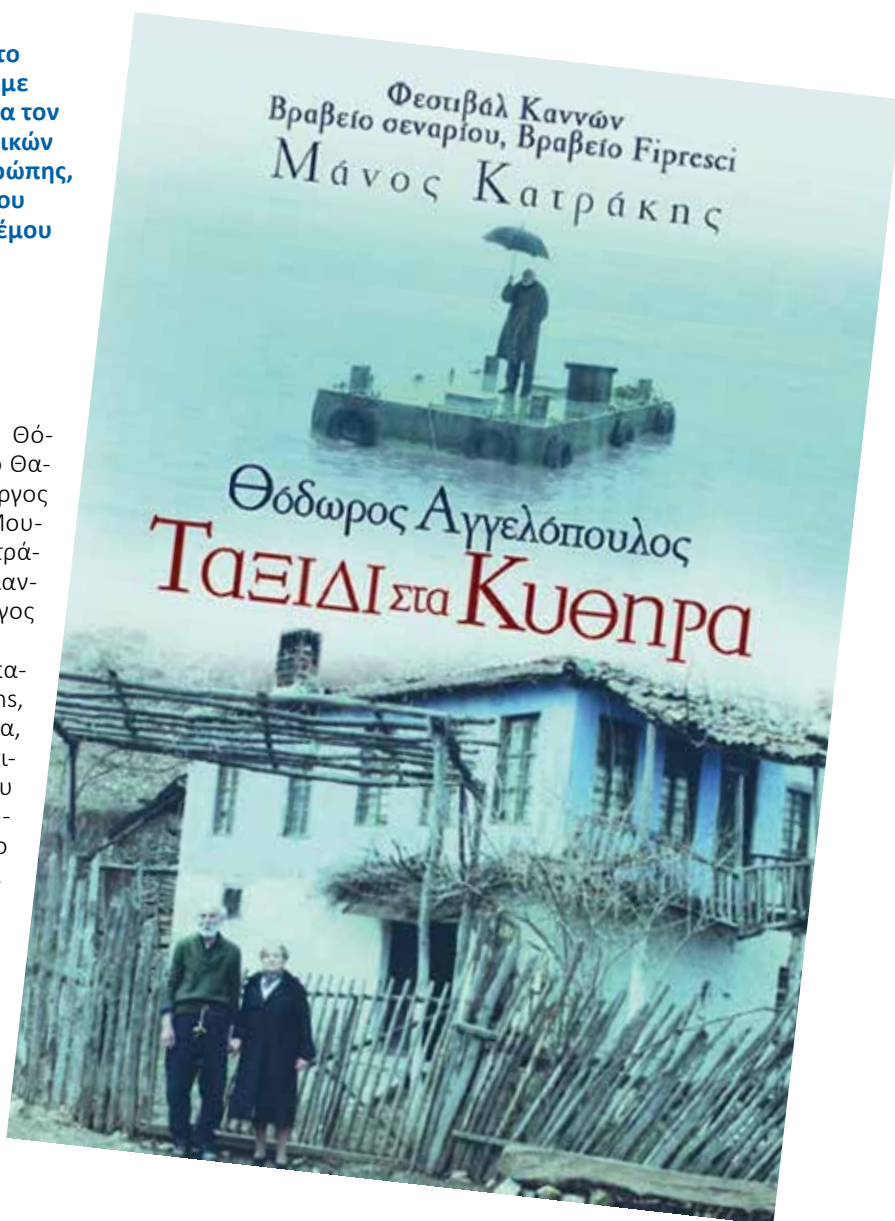
Η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων της Ουγγαρίας, και το Πολιτιστικό Κέντρο «ΝΙΚΟΣ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ» με αφορμή την επέτειο 50 χρόνων (1975-2025) για τον ελεύθερο επαναπατρισμό των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, τιμώντας όλους τους Έλληνες και Ελληνίδες που βρέθηκαν εκεί με την λήξη του Εμφυλίου Πολέμου 1946-1949, παρουσιάζουν την βραβευμένη ταινία του κορυφαίου σκηνοθέτη Θόδωρου Αγγελόπουλου

Ταξίδι στα Κύθηρα

Σκηνοθεσία: Θόδωρος Αγγελόπουλος Σενάριο: Θόδωρος Αγγελόπουλος (Συνεργασία στο σενάριο Θανάσης Βαλτινός, Tonino Guera) Φωτογραφία: Γιώργος Αρβανίτης, Μοντάζ: Γιώργος Τριανταφύλλου Μουσική: Ελένη Καραϊνδρου. Ηθοποιοί: Μάνος Κατράκης, Μαίρη Χρονοπούλου, Διονύσης Παπαγιαννόπουλος, Δώρα Βολανάκη, Giulio Brogi, Γιώργος Νέζος, Αθηνόδωρος Προύσαλης.

Παραγωγή: Θόδωρος Αγγελόπουλος Συμπαγωγή: Theo Angelopoulos Film Productions, EKK, ZDF, Channel 4, RAI, EPT-1 Χώρα: Ελλάδα, Έτος: 1984, Διάρκεια: 135 λεπτά. Βραβεία: Φεστιβάλ Καννών 1984 Βραβείο Καλύτερου σεναρίου και Βραβείο καλύτερης ταινίας FIPRESCI ενώ προτάθηκε και για Χρυσό Φοίνικα Επίσης έλαβε το Κρατικό Βραβείο Καλύτερης ταινίας, Σενάριου, Α' Ανδρικού Ρόλου (Μάνος Κατράκης), Α' Γυναικείου Ρόλου (Ντόρα Βολανάκη), Σκηνογραφίας (Μικές Καραπιπέρης)

Ο Σπύρος, πολιτικός πρόσφυγας στην Τασκένδη, επιστρέφει στην πατρίδα μετά από 32 χρόνια. Ξαναβρίσκει την γυναίκα του και τα παιδιά του. Η επανασύνδεση με την οικογένεια του είναι δύσκολη. Στο χωριό του, που το είχε υπερασπιστεί κατά τη διάρκεια του πολέμου, γίνεται μάρτυρας ενός ξεπουλήματος της γης

και των ιδεών και προσπαθεί να το αποτρέψει. Αλλά δεν μπορεί να συμπλεύσει με την πραγματικότητα που συναντά. Μόνο η γυναίκα του, πιστή και υπομονετική, τον ακολουθεί μέχρι το τέλος – μέχρι το τελευταίο του ταξίδι. Η ταινία πραγματεύεται τον τόπο και τον τρόπο επιστροφής του ξεριζωμένου ανθρώπου που αναζητά την ταυτότητα και τις προοπτικές του, που εξακολουθεί να πιστεύει στην Ουτοπία και να διερωτάται γι' αυτήν. Η επιστροφή στην πατρίδα είναι δύσκολη. Στον τόπο του έρχεται αντιμέτωπος με τις μνήμες του, τους αντίπαλους και τους φίλους, τους νεκρούς και τους ζωντανούς, τις προσδοκίες και τις ματαιώσεις τους. Το παρελθόν εισβάλλει στο παρόν που μοιάζει αταίριαστο με όσα περίμενε ή φανταζόταν να δει. Ο εξόριστος μαχητής που γυρίζει είναι και πάλι ξένος, είναι και πάλι πρόσφυγας...

Η προβολή θα γίνει: PREMIER KULT CAFÉ, BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT. 2-4, 18 Μαρτίου 2025, ΩΡΑ: 18:00 Είσοδος ελεύθερα. (Γλώσσα Ελληνικά με ουγγρικούς υπότιτλους)

**Θα μιλήσει για την ταινία ο Παντελής Καρακάσης, κριτικός κινηματογράφου. Στο τέλος θα ακολουθήσει συζήτηση)
-Η ταινία θα προβληθεί με την επίσημη έγκριση της οικογένειας του Θ.Αγγελόπουλου.**

ΘΟΔΩΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ο ποιητής της σιωπής

Αναγνωρίστηκε διεθνώς, παρά το έντονο ελληνικό στοιχείο του έργου του, ίσως επειδή μίλησε με μια κινηματογραφική γλώσσα κοινή για θέματα καθολικά και διαχρονικά. Ο Αγγελόπουλος είναι ο πιο βραβευμένος Έλληνας σκηνοθέτης. Οι ταινίες του έχουν τιμηθεί ανάμεσα στα άλλα με τα περισσότερα από τα βραβεία του φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, το Χρυσό Φοίνικα του φεστιβάλ των Καννών, το Χρυσό και τον Αργυρό Λέοντα του φεστιβάλ της Βενετίας, το βραβείο Φέλιξ καλύτερης ευρωπαϊκής ταινίας, το βραβείο Fipresci, και πολυάριθμα βραβεία κριτικών και ενώσεων κριτικών σε όλο το κόσμο.

«Ήταν καλοκαίρι του 1964. Είχα τελειώσει τις σπουδές μου στη Γαλλία και επέστρεψα στην Ελλάδα για να δω τους δικούς μου. Το λεωφορείο από το αεροδρόμιο με άφησε στο Σύνταγμα. Κατευθύνθηκα με τον σάκο στον ώμο προς το σπίτι μου. Έπεσα πάνω σε μια φοιτητική διαδήλωση. Η αστυνομία είχε πέσει πάνω στα παιδιά και τα έδερνε. Εγώ δεν είχα καμία σχέση με αυτά που συνέβαιναν, έτσι συνέχισα τον δρόμο μου. Ε, έφαγα ξύλο. Μου σπάσανε τα γυαλιά. Γύρισα στο σπίτι μου πολύ αναστατωμένος. Ένωσα σαν να βρισκόμουν μπροστά σ' ένα δίλημμα "σ' ενδιαφέρει αυτός ο τόπος ή όχι;" Είχα πει στη φίλη μου την Τώνια Μαρκετάκη που μου είχε προτείνει να κάνω κριτική κινηματογράφου στην εφημερίδα "Αλλαγή" ότι είχα έρθει στην Ελλάδα για να φύγω. Την άλλη μέρα την τηλεφώνησα και της είπα ότι θα μείνω. Κι έμεινα. Για να καταλάβω. Έκανα τις πρώτες μου ταινίες ("Αναπαράσταση", "Μέρες του '36" και "Θίασος") για να καταλάβω την Ελλάδα...» είχε δηλώσει κάποτε.

Ο δημιουργός της εμβληματικής ταινίας «Ο θίασος» (1974), παραμένει ο σημαντικότερος κινηματογραφιστής, που ανέδειξε η χώρα μας κι ένας από τους σπουδαιότερους του παγκόσμιου κινηματογράφου. Κυρίαρχα θέματα στο φιλικό του σύμπαν η μετανάστευση, η επιστροφή στην πατρίδα και η ελληνική ιστορία του 20ου αιώνα. Ιδιαίτερα με την ταινία «Ταξίδι στα Κύθηρα» που αποτελεί την πρώτη ταινία της «τριλογίας της σιωπής», μας καλεί σε μία περιπλάνηση στην νεότερη ελληνική ιστορία με πρωταγωνιστή τον Μάνο Κατράκη, σε μία σπουδαία ερμηνεία.

Ο Θόδωρος Αγγελόπουλος μας ταξιδεύει στην ιστορία μας, στη μνήμη, σε κόσμους διπλανούς, μακρινούς, σε κό-

σμούς χωρίς σύνορα. Δεν κλείνεται η τέχνη σε σύνορα. Μας ταξιδεύει με τη δύναμη των εικόνων του, που σαν μεγάλοι μάστορας δημιουργούσε. Ανάμεσα στις τόσες περιπλανήσεις το «Ταξίδι στα Κύθηρα» είναι πιο μεγάλη, η πιο συγκλονιστική, η πιο αγαπημένη ταινία του. Παρακολουθούμε ήρωες σε ακινησία, ακαμψία, ενώ στον τίτλο της ταινίας μιλάμε για ταξίδι. Υπάρχει αυτό το ταξίδι, αλλά γίνεται μέσα μας. Παρακολουθώντας τον Μάνο Κατράκη να δίνει στον Σπύρο κάτι από την στωική μελαγχολία του αλλά και την ευθυτενή, περήφανη κορμοστασιά του. Ακούγοντας τις φράσεις του «εχθρού Δεξιού» Διονύση Παπαγιαννόπουλου να κόβονται από πόνο, απόγνωση και λυγμό («ο άνθρωπος με τον άνθρωπο, κι ο λύκος με τον λύκο»). Ξεχωρίζοντας κάτω από τα σκεπάσματα το βουρκωμένο βλέμμα της Ντόρας Βολανάκη όταν μαθαίνει ότι η θυσία της ήταν μονόπλευρη κι ο άντρας της τη λησμόνησε. Βλέποντας τους σπασμένους σταυρούς στο νεκροταφείο, όπου ο Σπύρος ξανασυναντά τους συντρόφους του.

Τι αξίζει, τι αξίζει ακόμα και σήμερα τον κόπο; Ποιο ήταν το τίμημα όταν αδελφός σκότωσε αδελφό; Και ποιος βγήκε κερδισμένος; Σίγουρα όχι τα αποπροσανατολισμένα παιδιά τους. Αλλωστε, το τέλος της ιστορίας το ξέρουμε. Το ζούμε μέχρι και σήμερα. «Μας βάλανε και πολεμήσαμε, βγάλαμε τα μάτια μας. Εσύ από εδώ, εγώ απ' την άλλη μεριά. Χάσαμε κι δυο, ο άνθρωπος με τον άνθρωπο, ο λύκος με τον λύκο».

Παντ.Καρ.

Magyarországi Görögök
Országos Önkormányzata

Παπαδόπουλος Ευάγγελος (1927-2025)

Ο Ευάγγελος Παπαδόπουλος γεννήθηκε στις 13 Ιουλίου 1927 στο Αηδονοχώρι- Καρδίτσας. Το όνομα του πατέρα του ήταν Ηλίας και το όνομα της μητέρας του Κατερίνα. Καταγόταν από φτωχούς αγρότες γονείς, ήταν τέσσερα αδέρφια, η αδερφή του Δήμητρα και τα δύο μικρότερα αδέρφια ο Βασίλειος και ο Παναγιώτης. Ως μεγαλύτερος γιος, το μεγαλύτερο βάρος έπεφτε πάνω του.

Ολοκλήρωσε την 6η τάξη του δημοτικού, γ' συμμετέχοντας στο εργατικό κίνημα από τα παιδικά του χρόνια. Υπήρξε αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης και πολέμησε την περίοδο 1941-45, ενάντια στη γερμανοϊταλο-βουλγαρική φασιστική κατοχή.

Οι καλύτεροι φίλοι του και συμπολεμιστές του ήταν ο Ηλίας Στούκας, ο Πάννης Σύρος, ο Δημήτρης Κοτσολάρης και ο Αστέρης Σιδέρης. με τους οποίους έζησαν δύσκολες αλλά και ευτυχισμένες στιγμές.

Το 1946 εντάχθηκε στον Ελληνικό Δημοκρατικό Στρατό. Στις μάχες στα βουνά των Αγράφων τραυματίστηκε βαριά και μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο των Βουνών.

Το 1948 πήρε μέρος στις μάχες της Καρδίτσας και των βουνών του Γράμου. Τραυματισμένος βαριά έφτασε στην Ουγγαρία μέσω Αλβανίας, όπου χειρουργήθηκε στο νοσοκομείο Págior.

Μετά την ανάρρωσή του, άρχισε να εργάζεται στο Mezőhegyes. Το 1951, μετακόμισε στην παροικία του Καπνεργοστασίου της Βουδαπέστης, αργότερα απέκτησε την ειδικότητα του κλειδαρά μηχανών και εργάστηκε στο Εταιρεία Συγκοινωνιών Βουδαπέστης(BKV) μέχρι τη συνταξιοδότησή του.

Στις 2 Δεκεμβρίου 1952 παντρεύτηκε την Παπαλέξη Καλιόπη στη Βουδαπέστη και σύντομα γεννήθηκε η πρώτη τους κόρη, η Ελένη, το 1953, μετά η Μαρία το 1954, με την οποία μετακόμισαν στο χωριό Μπελογιάννης. Μαζί με την χήρα πεθερά του Ελευθερία και τα παιδιά της, έζησαν σε δύσκολες συνθήκες, βοηθώντας και αλληλοϋποστηριζόμενοι. Το 1957

γεννήθηκε η τρίτη τους κόρη η Κωνσταντίνα.

Με την σύζυγο του έζησαν μαζί με αγάπη και αρμονία σε έναν ευτυχισμένο και όμορφο γάμο για 60 χρόνια μέχρι που ο θάνατος τους χώρισε.

Είχε πέντε εγγόνια Vangéλια, Stavrosz, Deszro, Tibor, Alexandrosz και τέσσερα δισέγγονα Periklesz, Nikandrosz, Eleni και Dimitriosz, που του ομορφαιναν την ζωή.

Μπόρεσε να περνάει πολύ χρόνο με τα εγγόνια και τα δισέγγονά του, τα οποία του χάριζαν πολλά χαμόγελα και τον έκαναν ευτυχισμένο

Στον ελεύθερο χρόνο της απολάμβανε την κηπουρική στο σπίτι και τη φροντίδα των οικόσπιτων ζώων. Είχε πάντα ένα ευγενικό χαμόγελο και έναν καλό λόγο με όποιον ερχόταν σε επαφή. Η αγάπη του ήταν ατελείωτη, δεν

γνώριζε τι σημαίνει η λέξη αδύνατο, πάντα αναζητούσε λύσεις.

Δυστυχώς τον πήρε και ο θάνατος και η καρδιά του χτύπησε τον τελευταίο της ρυθμό στις 13 Φεβρουαρίου στο σπίτι παρέα με τα αγαπημένα του πρόσωπα. Η ζωή έχει διαφορετική μοίρα για όλους μας και στο τέλος του δρόμου θα αποφασιστεί πώς αξιοποιήσαμε εμείς οι ίδιοι τον χρόνο που περάσαμε εδώ

Η αληθινή αναγνώριση της ύπαρξής του είναι στην πραγματικότητα αυτό που άφησε στη μνήμη όσων έμειναν εδώ, και σίγουρα δεν είναι λίγο. Η ζωή του έχει τελειώσει τώρα, αλλά οι κοντινοί του άνθρωποι τον περιφρουρούν κρατώντας τον στις καρδιές τους και τις μνήμες τους.

Τον αποχαιρετούν με πόνο και χάρη: Κόρες, εγγόνια, δισέγγονα, γαμπροί, εγγόνια, στενοί και μακρινοί συγγενείς, φίλοι, καλοί γείτονες.

Αιωνία σου η μνήμη Βαγγέλη!

Papadopoulosz Evangelosz (1927-2025)

Papadopoulosz Evangelosz 1927. július 13-án született Aidonohoriban a görögországi Karditsa megyében. Édesapja Iliász, édesanyja Katerina volt. Szegény földműves szülőktől származott, négyen voltak testvérek, nővére, Dimitra és két fiatalabb fiútestvére, Vasziliosz és Panajotisz. Legidősebb fiúként ráhárult a legtöbb teher.

Az általános Iskola 6 osztályát végezte el. A munkásmozgalmában gyermekéveitől kezdve részt. A nemzeti ellenállás harcosa volt, az 1941-45-ös időszak fegyveres harcaiban, a görögországi német -olasz- bolgár megszállók ellen harcolt.

A legjobb barátja és harcostársai, Sztukas Iliasz, Szirosz Janisz, Kocolárisz Dimitriosz, és Sziderisz Aszteriosz voltak, akikkel sok szenvedésen mentek keresztül.

1946-ban belépett a Görög Demokratikus Hadseregbe. Az Agrafai-hegységben folytatott harcok közben súlyosan megsebesült és a Vounon kórházba került.

1948-ban a Grámosz-hegységben, a karditsai és karpensiszi csatákban is részt vett. Sebesülten Albánián keresztül Magyarországra érkezett, ahol a Págior kórházban megműtötték.

Gyógyulását követően Mezőhegyes városban kezdett el dolgozni. 1951-ben került Budapestre a dohánygyári kolóniába, később géplakatos szakmát szerzett és a nyugdíjba vonulásáig a DKV-nál dolgozott.

1952. december 2-án Budapesten kötött házasságot Papalexisz Kaliopival, és hamarosan megszületett első leányuk, Eleni 1953-ban, majd Mária 1954-ben, ezt követően Beloiannisz

faluba költöztek. Özvegy anyósával Papalexisz Elefteriával és gyerekeivel együtt nehéz körülmények között éltek, egymást segítve és támogatva. 1957-ben megszületett harmadik leányuk, Kosztandina.

Feleségével, Papadopulosz Evangelosznével szeretetben, harmóniában, boldog, szép házasságban éltek együtt 60 éven át, amíg 2012. augusztus 7-én a halál el nem választotta őket.

Három leánya mellett öt unokája, Vangélia, Sztavrosz, Deszró, Tibor, Alexandrosz, és négy dédunokája, Periklész, Nikandrosz, Eleni és Dimitriosz született, bearanyozva életét.

Sok időt tölthetett az unokáival, és dédunokáival, akik sokáig őrizhetik mosolyát, hangját az együtt átélt emlékeket, a családi ünnepek hangulatát, mindent, amit ő jelentett életükben.

Szabadidejében otthon szívesen kertészkedett, háziállatokat gondozott. Mindig volt egy kedves mosolya, egy kedves szava, bárkivel is került kapcsolatba. Szeretete végtelen volt, nem is-

mert lehetetlent, mindig kereste a megoldásokat.

A halál sajnos őt is elragadta, s a szíve február 13-án otthonában, a szerettei körében dobbant utolsót. Az élet mindannyiunknak más és más sorsot tartogat, és az út végén dől el, hogyan használtuk fel az itt töltött időt.

Tiszta szívvel fogadta mindazt a szépséget és örömet, amit az élet kínált, de elfogadta és méltósággal hordta végig azokat a terheket, amelyet a sors bőven juttatott neki.

Létének igazi elismerése valójában az, amit az itt maradottak emlékezetében hagyott, s ez bizony nem kevés. Az ő élete most lezárult, de a hozzá közelállók további lépéseiben, döntéseiben, szép emlékeiben tovább él.

Fájdalommal és kegyelettel búcsúznak tőle: lányai, unokái, dédunokái, veje, unokamenyei, közeli és távoli rokonai, barátai, jó szomszédjai.

ΚΑΝΑΚΑΡΙΔΗΣ ΣΠΥΡΟΣ (1931-2025)

Αγαπητοί θρηνούσα οικογένεια, αγαπητοί συγγενείς, φίλες και φίλοι!

Σήμερα μαζευτήκαμε εδώ να αποχαιρετίσουμε, και να πούμε ένα τελευταίο αντίο σε έναν εξαιρετικό άνθρωπο, συμπατριώτη μας, τον Σπύρο Κανακαρίδη, ο οποίος έφυγε από την ζωή σε ηλικία 93 ετών.

Ο Σπύρος Κανακαρίδης γεννήθηκε στην πόλη των Σερρών στις 7 Σεπτεμβρίου 1931, εδώ τελειώνει και το Δημοτικό Σχολείο. Πολύ ήταν δύσκολα τα παιδικά του χρόνια. Ο πατέρας του στρατηγός του ΕΛΑΣ και του Δημοκρατικού Στρατού εξορίζεται, φυλακίζεται και καταδικάζεται σε θάνατο δύο φορές.

Από νωρίς μεγάλωσε με το πατριωτικό φρόνημα του πατέρα του. Παίρνει μέρος και συμβάλλει στην ΕΠΟΝ, στο ΕΑΜ, και στο ΕΛΑΣ. Στην αρχή ως συνδετικός κρίκος, μετά στην ένοπλη υπηρεσία, και έπειτα ως ασυρματιστής.

Το 1949 βρέθηκε στην Αλβανία, και από κει στην πόλη της Τασκένδης, όπου τελειώνει την Σχολή Αξιωματικών.

Στην Ουγγαρία φτάνει το 1956, διότι έδω ζούσαν οι γονείς του. Στην Βουδαπέστη σπουδάζει στο Πολυτεχνείο και αποκτάει το πτυχίο του Χημικού Μηχανικού. Εργάζεται ως χημικός μηχανικός στην «Φαρμακευτική Εταιρεία» του 10ου Δημοτικού Διαμερίσματος της Βουδαπέστης, σήμερα ονομάζεται Richter Gedeon. Ήταν δραστήριο μέλος της φαρμακευτικής εταιρείας αλλά και εν γένει της ελληνικής παροικίας μας στην Ουγγαρία.

Πολλές φορές του απονεμήθηκε πολλάκις το «Βραβείο του Άριστου Εργαζόμενου». Στην δουλειά του δημιουργήσε πολλές καινοτομίες και εφευρέσεις. Για τον λόγο αυτό η Ουγγρική Κυβέρνηση του απόνεμε σε ειδική τελετή, καταρχάς το χάλκινο και εν συνεχεία το ασημένιο «Βραβείο Αναγνώρισης Εφευρετών και Καινοτόμων για τις πρωτοποριακές του εφευρέσεις. Συνάμα βραβεύεται με το «Βραβείο Δημιουργικότητας». Μέχρι και σήμερα πολλά φάρμακα κατασκευάζονται με την δική του καινοτομική τεχνολογία κατασκευής. Η πολυφημισμένη Richter τον τίμησε αρκετες φορές με ειδικούς επαινους στις εκδηλώσεις της.

Διατηρούσε άριστες σχέσεις με όλους τους συναδέλφους του, είτε με τους προϊστάμενους είτε με τους υφιστάμενους του.

Επίσης ήταν μέλος της «Ενωσης Όυγγρων Αντιστασιακών και Αντιφασιστών», καθώς και μέλος του Παγκόσμιου Αντι-

φασιστικού Συνδέσμου.

Τον Σπύρο τον θαύμαζαν για την αξιοπρέπεια του και για την μετριοφροσύνη του. Με τις γνώσεις και τις σοφιστικές συμβουλές του έδινε δύναμη και ελπίδα στις νεότερες γενιές.

Η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων της Ουγγαρίας αποχαιρετά με βαθιά θλίψη και πόνο τον εκλιπόντα συμπατριώτη μας κ. Σπύρο Κανακαρίδη.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της φιλόξενης ουγγρικής γής, που θα τον σκεπάσει.

Αιωνία η μνήμη σου αγαπητέ Σπύρο.

(Απόσπασμα από την αποχαιρετηστήρια ομιλία που εκφώνησε ο Πρόεδρος της ΑΕΟΥ Κωνσταντίνος Χριστοδούλου)

ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (1954-2024)

Αγαπητή οικογένεια, αγαπητοί συγγενείς, φίλοι...

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ για να τον συνοδεύσουμε στο τελευταίο του ταξίδι, για να αποχαιρετήσουμε τον Παναγιώτη, τον πατέρα, τον παππού, το παιδί, τον αδερφό, τον θείο, τον φίλο, πολύτιμο μέλος της Ελληνικής Κοινότητας μας. Στις αρχές της χρονιάς, απροσδόκητα λάβαμε την οδυνηρή είδηση ότι ο Παναγιώτης μας άφησε...

Όπως και τα άλλα μέλη των παιδιών της ηλικίας του, ο Παναγιώτης γεννήθηκε ως το πρώτο παιδί γονέων που κατέφυγαν στην Ουγγαρία, εξαιτίας της φρίκης του ελληνικού εμφυλίου. Η οικογένεια έζησε κάτω από φτωχές συνθήκες αλλά με μεγάλη χαρά και ευτυχία μεγάλωσε το παιδί της στην παροικία του Καπνεργοστασίου της Βουδαπέστης. Στο μεταξύ γεννήθηκε ο μικρός του αδερφός Χρήστος, τον οποίο προστάτευε ως ένας πραγματικός αδερφός «που τον φοβόνταν από τα πάντα».

Όπως και άλλα Ελληνόπουλα, ξεκίνησε το δημοτικό στο σχολείο στο Μανώλης Γλέζος, αλλά μετά το κλείσιμο του σχολείου, άλλαξε σχολείο και πήγε σε αυτό της οδού Órnagy από το οποίο και αποφοίτησε. Με την πάροδο των χρόνων, η οικογένεια είχε την ευκαιρία να μετακομίσει σε ένα πιο άνετο διαμέρισμα, έτσι κατέληξαν τελικά στην ελληνική παροικία της οδού Szobránc.

Τελειώνοντας το δημοτικό σχολείο, επέλεξε ως επάγγελμα, το επάγγελμα του μηχανικού αυτοκινήτων, το οποίο ολοκλήρωσε με επιτυχία. Ήταν επιμελής και καλός μαθητής. Στη συνέχεια, στα δύο χρόνια της στρατιωτικής θητείας, είχε την ευκαιρία να μάθει καλά το επάγγελμά του, και έγινε καλός επαγγελματίας. Πάντα συμπεριφερόταν με σεβασμό, αλλά για έναν νεαρό άνδρα γύρω στα 20 του, οι φίλοι είχαν εξέχουσα σημασία στην ζωή του και υπήρχαν πολλοί στην παροικία μας.

Αξέχαστα θα μείνουν, τα ταξίδια του Σαββατοκύριακου στην Balaton με φίλους ή η περιήγηση στα σπήλαια με τους όποιους κινδύνους, ή οι συναυλίες στο Ifjúsági Park της Βούδας όπου οι Έλληνες ήταν απίστευτα δημοφιλείς. Όπως στη ζωή κάθε ανθρώπου, υπάρχουν πολύ χαρούμενες και πολύ ευτυχισμένες στιγμές, έτσι υπάρχουν και άλλες λιγότερο χαρούμενες. Και για αυτόν υπήρξε μια τέτοια μικρή περίοδος στη ζωή του, αλλά τα χρόνια που ακολούθησαν τον έκαναν πραγματικά ευτυχισμένο.

Γνώρισε την αγαπημένη του σύντροφο Irgén, με την οποία παντρεύτηκαν και έδωσαν για πάντα την ζωή τους στις 24 Αυγούστου 1985. Το πρώτο τους παιδί ο Αλέξανδρος, γεννήθηκε το 1986 και ακολούθησε 5 χρόνια αργότερα η κόρη τους η Φέδρα. Μεγάλωσαν τα παιδιά τους με την μεγαλύτερη αγάπη, ευτυχία και φροντίδα. Με τον καιρό και τα παιδιά μεγάλωσαν, έγιναν ενήλικες και ήρθε η δικιά τους σειρά να φέρουν και αυτοί χαρά στην ζωή της οικογένειας.

Ο Αλέκος και η Όρσι γνωρίστηκαν και παντρεύτηκαν και το 2019 δώρισαν με μεγάλη χαρά στην οικογένεια έναν εγγονό, τον Νίκο. Το 2022 γεννήθηκε και το δεύτερο εγγονάκι η Ζωή.

Στο μεταξύ, η Φέδρα παντρεύτηκε τον σύντροφό της ζωής της, τον Laci, οπότε μπορεί να ειπωθεί ότι ένας πραγματικά ευτυχισμένος παππούς και γιαγιά μπορούσαν πλέον να απολαύσουν την αγάπη και τις αγκαλιές των παιδιών και των εγγονιών τους. Και τώρα επιτρέψτε μου να παραθέσω τις σκέψεις του γιου και της κόρης του: «Είμαστε ευγνώμονες στους παππούδες μας που μεγάλωσαν τον πιο υπέροχο πατέρα και παππού για εμάς. Καταλαβαίνουμε, ότι έζησε για την οικογένειά του».

Ήταν ο πιο αφοσιωμένος και στοργικός σύζυγος, πατέρας και παππούς. Ήταν πάντα ανιδιοτελής, περιποιητικός, προσεκτικός, αφοσιωμένος, η καρδιά και η ψυχή της οικογένειας, τα πάντα μας. Μπορούσαμε να βασιστούμε σε αυτόν για οτιδήποτε, ανά πάσα στιγμή. Εμείς, η οικογένειά του, ήμασταν οι πιο σημαντικοί για εκείνον και οι γονείς μας ήταν το κύριο στήριγμα και για εμάς. Όταν γνωριστήκαμε

με την μητέρα μας, δεν υπήρχε αμφιβολία ότι ήταν φτιαγμένοι ο ένας για τον άλλον, οι δυο τους αποτελούσαν ένα ιδανικό σύνολο. Ήταν ένας στοργικός σύζυγος που υπεραγαπούσε την σύντροφο μας, την μητέρα μας.

Μπορούμε να ευχαριστήσουμε τους γονείς μας για την τόσο ευτυχισμένη παιδική ηλικία και ζωή. Θα είμαστε για πάντα ευγνώμονες για όσα έχετε κάνει για εμάς. Δημιουργήσατε τα πάντα για να είμαστε ευτυχισμένοι, μας χαρίσατε πολλές υπέροχες στιγμές και ατελείωτη αγάπη. Είχαμε τόσες πολλές αξέχαστες στιγμές μαζί που έμειναν βαθιά χαραγμένες στην μνήμη μας, κατά την διάρκεια κοινών διακοπών ή απλά τα Σαββατοκύριακα που περάσαμε μαζί. Το χιούμορ ήταν πολύ σημαντικό για τον μπαμπά, αστειευόταν πολύ. Πάντα ήξερε πώς να κάνει τον κόσμο να γελάει. Του άρεσε να μαγειρεύει, αγαπούσε την μουσική, τις καλές ταινίες και έδειχνε μεγάλο ενδιαφέρον για την αστρονομία και τις φυσικές επιστήμες. Δεν ξέρω αν υπάρχει πιο στενός δεσμός από τον δικό μας. Ακόμα και στα δύσκολα, ήμασταν πάντα μαζί, ήμασταν πάντα εκεί ο ένας για τον άλλον.

Δυστυχώς, το παραμύθι μας τελείωσε πολύ νωρίς, στις αρχές της περασμένης χρονιάς. Ο μπαμπάς έχασε την μεγάλη αγάπη της ζωής του, την αγαπημένη μας μητέρα, μετά από 38,5 χρόνια ευτυχισμένου γάμου. Ξέρουμε ότι τώρα είναι ξανά μαζί, και μας δείχνουν τον δρόμο από ψηλά, συνεχίζουν να μας προσέχουν από έναν πιο όμορφο και καλύτερο κόσμο....

Πολυαγαπημένη μας Γιώτη ! Σε αποχαιρετούν με μεγάλη οδύνη, πόνο και θλίψη η μάνα σου: Θεία Αποστολία, τα παιδιά σου: Αλέκος και Φέδρα, τα εγγόνια σου: Νίκος και Ζωή, η νύφη σου: Όρσι, ο κουνιάδος σου: Λάτσι, ο αδερφός σου: Χρήστος και η σύντροφός του Στογιάνκα, οι ανιψιοί σου: Μάρκος, Σταύρος και Ανδρέας, οι σύντροφοί τους: Nikolett και Domínika, τα ανίψια σου: Judit και ο σύντροφός της Jani, φίλοι, πρώην συνάδελφοι σου, μέλη της Ελληνικής Κοινότητας!

Καλό ταξίδι. Ας είναι ελαφρύ το χώμα της φιλόξενης ουγκρικής γης που θα σε σκεπάσει!

Αιωνία σου η μνήμη!

(Απόσπασμα από την αποχαιρετησθήρια ομιλία που εκφώνησε ο Πρόεδρος της ΑΕΟΥ Κωνσταντίνος Χριστοδούλου)

ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ – ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΕΦΥΓΕ Ο ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΕΥΗΣ

Στις 18 Δεκεμβρίου 2019 συμπληρώθηκαν πέντε χρόνια, που έφυγε από κοντά μας ένα από τα σπουδαιότερα μέλη της Ελληνικής Κοινότητας της Ουγγαρίας. Υπήρξε Σύζυγος, Πατέρας, Παππούς, Δάσκαλος, Ξεναγός, Επιχειρηματίας, Πρόεδρος, Συνεργάτης, Φίλος, Άνθρωπος. Ήταν μία από τις πιο γνωστές δημόσιες προσωπικότητες της κοινότητάς μας. Ο θάνατός του αποτέλεσε τεράστια απώλεια όχι μόνο για την οικογένειά του, αλλά και για όλους τους Έλληνες στην Ουγγαρία.

Θόδωρε οι Έλληνες της Ουγγαρίας δεν σε ξεχνούν ποτέ...τι να πρωτοθυμηθεί κανείς...

Μεταξύ 1995-2003 διετέλεσε αντιπρόεδρος της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Ουγγαρίας και της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Βουδαπέστης, και Πρόεδρος της ΑΕΟΥ κατά το διάστημα 2003-2007.

Ήδη από την ίδρυση του θεσμού των μειονοτικών αυτοδιοικήσεων εκπροσωπούσε επίσημα τις τοπικές ελληνικές κοινότητες του 16ου, του 17ου και του 18ου δημοτικού διαμερίσματος της ουγγρικής πρωτεύουσας. Επί της προεδρίας του (2003-2007) ιδρύθηκε το Ίδρυμα Ερευνών Ελλήνων Ουγγαρίας, η ελληνόγλωσση εκπαίδευση πήρε θεσμική μορφή με την ίδρυση του 12τάξιου Συμπληρωματικού Σχολείου Ελληνικών, ξεκίνησαν τα μαθήματα μουσικής, και η βιβλιοθή-

κη γνώρισε σημαντική ανάπτυξη. Το ενημερωτικό φυλλάδιο «Ελληνισμός» άρχισε να εκδίδεται πλέον μηνιαίως, το περιοδικό «Καφενείο» επίσης κυκλοφορούσε σε τακτική βάση. Απέλεσε εξέχουσας σημασίας το γεγονός των εγκαινίων του Μνημείου του Ελληνισμού το 2006, στην πλατεία Πέτοφι, απέναντι από τον παλαιό ελληνορθόδοξο ναό, με την υποστήριξη της ΑΕΟΥ. Κατά τη διάρκεια της προεδρίας του αναπτύχθηκε στους κόλπους της κοινότητας μας σημαντική εκδοτική δράση, ενώ διοργανώθηκαν δύο ιστορικά συνέδρια, το πρώτο στην έπαυλη Κάροϊ στο Fehernárcsurgo με θέμα τα ελληνόπουλα πρόσφυγες του Εμφυλίου, και το δεύτερο στην έπαυλη Γκρασάλκοβιτς στο Gödöllő με θέμα την ελληνική οικογένεια Σίνα.

Δίκαια η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Ουγγαρίας το 2015 τον εξέλεξε Επίτιμο Πρόεδρό της.

Θόδωρε οι Έλληνες της Ουγγαρίας

δεν σε ξεχνούν ποτέ...

Το έργο που άφησες πίσω σου είναι τεράστιο, θα ζεις για πάντα στις μνήμες μας.

Σε ευχαριστούμε για ότι έκανες

Ανδρέας Οικονόμου

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Έκδοση της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Ουγγαρίας

Εκδότης: Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Ουγγαρίας

Υπεύθυνος Έκδοσης: Χριστοδούλου Κωνσταντίνος

Αρχισυντάκτης: Οικονόμου Ανδρέας

Καλλιτεχνική Διεύθυνση: Πήτερ Ολντερ

Συντακτική Επιτροπή: Πάντσιου Αλεξάνδρα (βοηθός αρχισυντάκτη),

Αυγουροπούλου Βούλα, Καρακάσης Παντελής

Ρεπορτάζ νεολαίας: Σπύρος Σ. Κλείτσας

Διεύθυνση Σύνταξης: 1054 Budapest, Vécsey u. 5.

Τηλέφωνα: 06-1-302 7274, 06-1-302 7275 Φαξ: 06-1-302 7277

e-mail: ellinismos@hotmail.com

Τυπογραφείο: Virtuóz Kiadó és Nyomdaipari Kft.

ISSN: 1786-0989

φωτογραφίες: Μαρία Καραγιώργη

ELLINIZMOSZ

Az MGOÖ kiadványa

Kiadó: az MGOÖ Testülete

Felelős kiadó: Hristodoulou Konstantinos

Főszerkesztő: Oikonomou Andreas

Grafika: www.kornetas.hu

Szerkesztőségi bizottság: Pancsosz Alexandra (főszerkesztő helyettes),

Avgouropoulou Voula, Karakasis Pantelis

Ifjúsági rovat: ifj. Klicasz Szpirosz

1054 Budapest, Vécsey u. 5.

Telefon: 06-1-302 7274, 06-1-302 7275 Fax: 06-1-302 7277

e-mail: ellinismos@hotmail.com

Nyomda: Virtuóz Kiadó és Nyomdaipari Kft.

ISSN: 1786-0989

Fotók: Karajorgis Maria

A lap megjelenését támogatta a:

Magyarországi Görögök
Országos Önkormányzata

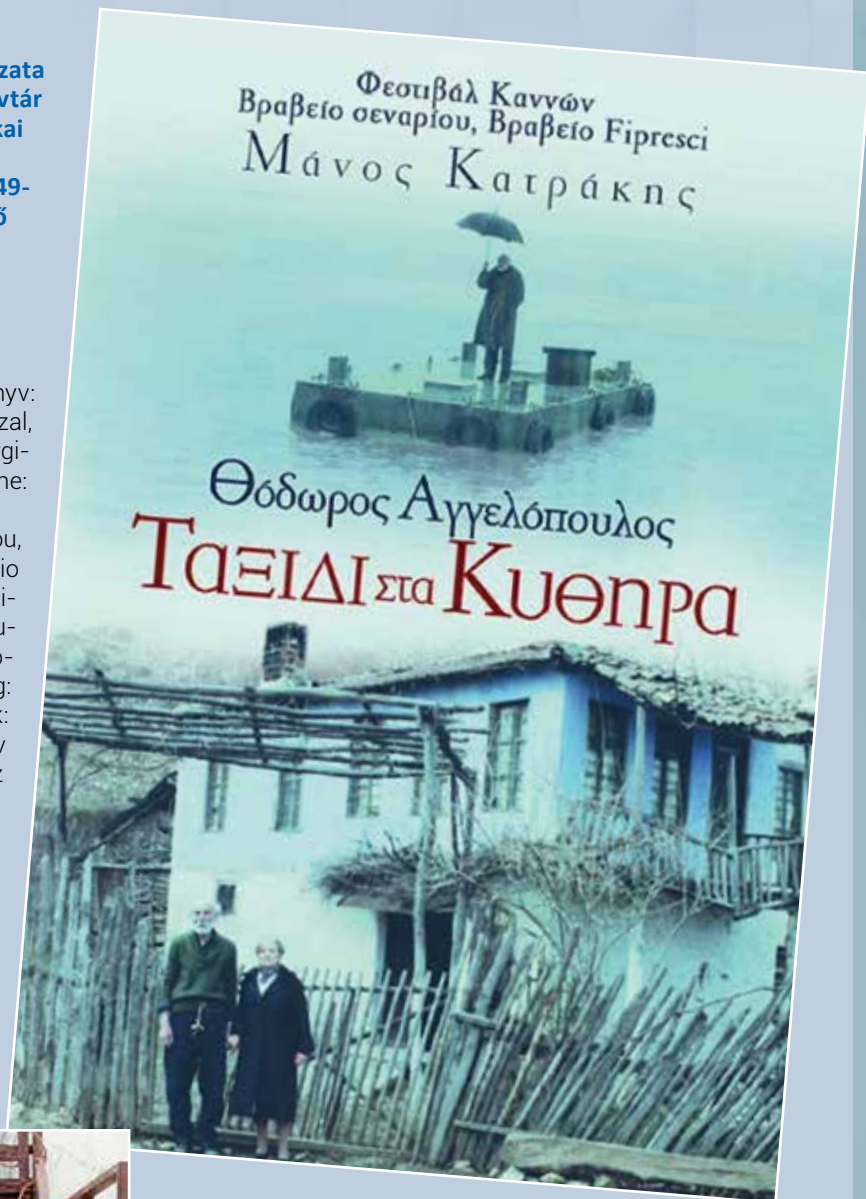
EMLÉKEZÉS: VISSZATÉRÉS A GYÖKEREINKHEZ – FILMVETÍTÉS

A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata és a Nikosz Beloiannisz Művelődési Ház és Könyvtár a kelet-európai országokból érkező görög politikai menekültek szabad hazatelepülésének 50. évfordulója (1975-2025) alkalmából, az 1946-1949-es polgárháború végén az erre a területre érkező összes görög férfi és nő tiszteletére bemutatja Theodoros Angelopoulos világhírű rendező díjnyertes filmjét.

Rendező: Theodoros Angelopoulos, Forgatókönyv: Theodoros Angelopoulos (Thanasis Valtinos-szal, Tonino Guera-val együttműködve), Fénykép: Georgios Arvanitis, Montázs: Georgios Triandafyllou, Zene: Eleni Karaindrou,

Szereplők: Manos Katrakis, Mary Chronopoulou, Dionysis Papagianopoulos, Dora Volanaki, Giulio Brogi, Georgios Nezos, Athinodoros Prousalis, Michalis Giannatos. Produkció: Theodoros Angelopoulos, közreműködnek: Theo Angelopoulos Film Productions, EKK, ZDF, Channel 4, RAI, EPT-1. Ország: Görögország, 1984. Időtartam: 135 perc. Díjak: Cannes-i Filmfesztivál 1984, a legjobb forgatókönyv díja, a FIPRESCI legjobb film díja, előterjesztve az Arany Pálma Díjra. Megkapta a legjobb filmért, forgatókönyvért és a férfi főszereplőnek (Manos Katrakis) és a legjobb női főszereplőnek (Dora Volanaki) és a díszlettervezésért járó Állami Díjat.

Szpirosz, a politikai menekült 32 év után Taszkentből visszatér hazájába. Újra találkozik feleségével és gyermekeivel. A családjához való ismételt visszatérés nehéz. Falujában, amelyet a polgárháború alatt védett, tanúja lesz a föld, vala-

mint az eszmék kiárusításának, amelyet próbál megakadályozni. De nem képes azzal a valósággal együtt élni, amellyel szembesül. Csak hűség és türelmes felesége marad végig mellette – egészen az utolsó pillanatig. A film a gyökerektől elszakított, identitását és jövőjét kereső férfi visszatérésének helyét és mi-kéntjét mutatja be, aki továbbra is hisz a tökéletes országban.

Hazájában szembekerül emlékeivel, riválisaival és barátaival, holtakkal és élőkkel, azok elvárásaival és csalódásaival. A múlt érződik a jelenben, és úgy tűnik, az nincs összhangban azzal, amit látni kívánt vagy elképzelt. A száműzött harcos, aki visszatér, megint idegen, megint menekült...

**A vetítés helyszíne és ideje: PREMIER KULT CAFÉ, BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT. 2-4,
2025. március 18. 18.00 óra. A belépés ingyenes! A film görög nyelvű, magyar felirattal.**

**A filmről Pantelis Karakasis filmkritikus beszél. Az előadást beszélgetés követi.
A film Theodoros Angelopoulos családjának hivatalos hozzájárulásával kerül levetítésre.**